

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Менеджменту та адміністрування

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістра

(назва освітнього ступеня)

на тему: Шляхи підвищення якості надання публічних послуг у сфері
моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів, на прикладі
діяльності відділу безпеки харчових продуктів Головного управління
Держпродспоживслужби в Тернопільській області (м. Тернопіль,
вул. Чернівецька, 24)

Виконав(ла): студент(ка) 6 курсу, групи БАМЗ-62
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»

(шифр і назва спеціальності)

(підпис)

Леськов О.Р.
(прізвище та ініціали)

Керівник

(підпис)

Мосій О.Б.

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль

(підпис)

Галушак М.П.

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис)

Кирич Н.Б.

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(підпис)

Андрушків Б.М.

(прізвище та ініціали)

Тернопіль
2020

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет Факультет економіки та менеджменту
(повна назва факультету)
 Кафедра Кафедра менеджменту та адміністрування
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри
 _____ Кирич Н.Б.
(підпис) (прізвище та ініціали)
 « » 20__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня _____ магістр
(назва освітнього ступеня)
 за спеціальністю _____ 281 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва спеціальності)
 студенту _____ Лесько Олександр Романович
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Шляхи підвищення якості надання публічних послуг у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів, на прикладі діяльності відділу безпеки харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області (м. Тернопіль, вул. Чернівецька, 24)

Керівник роботи Мосій Ольга Бориславівна, к. е. н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від « 01 » черня 2020 року № 4/7-361
 2. Термін подання студентом завершеної роботи 12 грудня
 3. Вихідні дані до роботи Законодавство та нормативно-правові акти України

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)
Вступ. Розділ I . Дослідження теоретичних засад публічних послуг у державному управлінні. Розділ II. Аналіз діяльності відділу безпеки харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області. Розділ III Розробка шляхів підвищення якості надання публічних послуг у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів. Розділ IV Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях. Висновки та пропозиції. Бібліографія. Додатки.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)
1. Стр-ра Головн. упр. Держпрод. у Терноп. обл. 2. Результ. монітор. залишків вет. препаратів 3. Позитивні результ. (перевищ. ГДК нітратів) 4. Обсяги внесених гербіцидів в Україні 5. Механізм контролю залиш. діючих речовин 6. Розрахунок вартості проведення 7. Заходи по проекту 8. Анкета якості обслуговування 9. Переваги проекту

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ IV Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях	В.С. Стручок		
	Р.П. Шерстюк		

7. Дата видачі завдання 3 червня 2020 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
	Вступ.		
	Розділ I. Дослідження теоретичних засад публічних послуг у державному управлінні	31.08.2020 р.	
	Розділ II. Аналіз діяльності відділу безпечності харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області	30.09.2020 р.	
	Розділ III. Розробка шляхів підвищення якості надання публічних послуг у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів	31.10.2020 р.	
	Розділ IV Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях	10.11.2020 р.	
	Висновки та пропозиції	15.11.2020 р.	
	Бібліографія	15.11.2020 р.	
	Додатки	15.11.2020 р.	

Студент

_____ (підпис)

Леськов О.Р.

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Мосій О.Б.

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Тема: «Шляхи підвищення якості надання публічних послуг у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів, на прикладі діяльності відділу безпеки харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області».

Об'єкт дослідження – процес надання публічних послуг у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів.

Метою роботи є виявлення недоліків у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів та внесення пропозицій щодо підвищення якості надання цих послуг відділом безпеки харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області.

Предметом дослідження є теоретичні і прикладні засади надання публічних послуг у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що запропоновано власне розуміння поняття «публічна послуга» та доповнено його класифікацію.

Практичне значення результатів роботи полягає у розробленні пропозицій щодо введення нових публічних послуг у сфері безпеки харчових продуктів та кормів шляхом проведення первинних моніторингових досліджень, які можуть бути використані як аналітичний матеріал для прийняття рішення центральними органами виконавчої влади, що формують та забезпечують реалізацію політики у сфері безпеки та якості харчових продуктів, про внесення даної послуги до переліку планових моніторингових досліджень.

Методи дослідження – спостереження, опису, аналізу, синтезу, узагальнення, класифікації, економіко-статистичний, соціологічний, математичний, експертний.

Ключові слова: публічна послуга, моніторингові дослідження, безпека харчових продуктів та кормів, якість надання публічних послуг.

ANNOTATION

Topic: “Ways to improve the quality of public services in the field of monitoring research of food and feed, on the example of the food safety department of the Main Department of the State Food and Consumer Services in Ternopil region”.

Object of study – the process of providing public services in the field of monitoring research of food and feed.

The purpose of the work is to identify shortcomings in the field of monitoring research of food and feed and make suggestions for improving the quality of these services by the food safety department of the Main Department of the State Food and Consumer Service in Ternopil region.

Subject of study is the theoretical and applied principles of providing public services in the field of monitoring research of food and feed.

Scientific novelty of the work is that it offers its own understanding of the concept of "public service" and supplemented its classification.

Practical significance of the results of the work is to develop proposals for the introduction of new public services in the field of food and feed safety by conducting primary monitoring studies that can be used as analytical material for decision-making by central executive bodies formulating and ensuring safety policy and food quality, on the inclusion of this service in the list of planned monitoring studies.

Research methods - observation, description, analysis, synthesis, generalization, classification, economic and statistical, sociological, mathematical, expert.

Keywords: public service, monitoring studies, food and feed safety, quality of public services.

ЗМІСТ

Вступ	8
Розділ 1. Дослідження теоретичних засад публічних послуг у державному управлінні	10
1.1 Розкриття теоретичних засад публічних послуг	10
1.2 Особливості законодавства, яке регулює моніторингові дослідження харчових продуктів та кормів	16
1.3 Безпека харчових продуктів як головний пріоритет політики держави	21
Розділ 2. Аналіз діяльності відділу безпечності харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області	26
2.1 Загальна характеристика відділу безпечності харчових продуктів	26
2.2 Показники роботи відділу безпечності харчових продуктів	29
2.3 Результати моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів проведених відділом	35
Розділ 3. Розробка шляхів підвищення якості надання публічних послуг у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів	40
3.1 Впровадження механізму контролю залишків діючих речовин гербіцидів на етапах харчового ланцюга	40
3.2 Обґрунтування необхідності державної підтримки надання публічної послуги щодо первинного моніторингового дослідження на вміст гліфосату	47
3.3 Шляхи вдосконалення комунікацій як метод покращення якості надання послуг публічної організації	52
Розділ 4. Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях	59
4.1 Стан та організація процесу охорони праці відділу безпечності харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області	59
4.2 Визначення ступеня забруднення (зараження) й порядок проведення знезаражування продовольчих і промислових товарів	62

Висновки	65
Бібліографія	67
Додатки	73

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Однією з умов розвитку громадянського суспільства у країнах з розвинутою демократією є дієвий інститут публічних послуг. Обраний Україною вектор руху до Європейського Співтовариства вимагає реформування існуючої системи надання публічних послуг. Відсутність демократичності у стосунках влади і суспільства, непрофесійність самих державних службовців негативно впливає на довіру громадян до влади і формує негативний імідж держави. На сьогодні головним завданням владних структур є доведення громадянам України, що держава спроможна зробити надання цих послуг зручним, доступним та зрозумілим для широкого загалу. Проблемою реалізації цього завдання є те, що теорія публічних послуг розглянута не повністю та має деякі суперечності. Відсутнє єдине бачення суті публічних послуг та їх видів.

Підґрунтям даного дослідження є чинна законодавча база, а також дослідження науковців та практиків. Терміну «публічні послуги» приділяли увагу відомі науковці та практики такі, як Добрянська Н.Л., Коліушко І., Курінний О.В., Мамонова В., Тимощук В.П., Толкованов В.В., Чаусовська С.І., Шаров Ю. П., Шкільний Є.О.

Метою дослідження є виявлення недоліків у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів та внесення пропозицій щодо підвищення якості надання цих послуг відділом безпеки харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області.

Завданнями дослідження є:

- дослідити зміст поняття «публічні послуги» та ступінь наукової розробки цього поняття;
- проаналізувати законодавство, яке регулює моніторингові дослідження харчових продуктів та кормів;

- проаналізувати напрямки та види моніторингових досліджень, які проводяться відділом;
- запропонувати методологію запровадження нової публічної послуги – первинного моніторингового дослідження;
- внести пропозиції щодо покращення комунікацій в організації.

Предметом дослідження є надання публічних послуг у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів.

Об'єктом дослідження процес надання публічних послуг у сфері моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів.

Методи дослідження – спостереження, опису, аналізу, синтезу, узагальнення, класифікації, економіко-статистичний, соціологічний, математичний, експертний.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що запропоновано власне розуміння поняття «публічна послуга» та доповнено його класифікаційні ознаки.

Практичне значення результатів роботи полягає у розробленні пропозицій щодо введення нових публічних послуг у сфері безпеки харчових продуктів та кормів шляхом проведення первинних моніторингових досліджень, які можуть бути використані як аналітичний матеріал для прийняття рішення центральними органами виконавчої влади, що формують та забезпечують реалізацію політики у сфері безпеки та якості харчових продуктів, про внесення даної послуги до переліку планових моніторингових досліджень.

РОЗДІЛ 1

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

1.1 Розкриття теоретичних засад публічних послуг

Термін «публічні послуги» (англійською мовою «public services») в Україні вживається відносно недавно. Теорія публічних послуг прийшла до нас із розвинутих країн таких як США, Великобританія, Канада та ін., де наприкінці минулого століття змінилось бачення стосунків між владою і громадянами. Пріоритетом публічної влади визначено надання якісних послуг громадянам, орієнтація на потреби суспільства, його очікування і запити.

Через особливості перекладу, спочатку в Україні використовувався термін «державні послуги», зараз же у певних законодавчих актах [17] вживається термін «управлінські послуги». Протягом декількох останніх років найчастіше вживається термін «адміністративні послуги», цей же термін використано у Законі України «Про адміністративні послуги» [28], оскільки вважається, що термін «управлінські послуги» в економічній науці вже отримав своє місце.

Множина підходів до вживання терміну «публічні послуги» обумовлена тим, що його трактують фахівці з різних сфер – представники юриспруденції І. Б. Коліушко [16] та В. Б. Авер'янов [2], які роблять акцент на процедурі їх надання; в муніципальному управлінні дана категорія розглядається з підходу менеджменту. Ю. П. Шаров зазначає, що менеджерські підходи проникають у сферу публічного управління [47].

На нашу думку, не доцільно ототожнювати ці поняття, оскільки вони мають різний зміст, і по різному характеризують послуги, що надаються. Термін «публічні послуги» набагато ширший ніж «адміністративні послуги» чи «державні послуги». Державні послуги завжди

надаються державними органами влади, у той же час як державні не розглядаються послуги, які надаються органами місцевого самоврядування.

Джерело [17] розглядає всі послуги, що надаються органами державної влади як публічні послуги [17]. Різні бачення поняття «публічні послуги», викладені у таблиці 1.1, обумовлюють потребу їх узагальнення.

Таблиця 1.1 – Визначення поняття «публічна послуга» різних авторів

№ з/п	Джерело/Автор	Визначення «публічної послуги»
1.	І. Венедіктова	«Суспільно значуща діяльність, чітко регламентована законодавством, для якої характерним є добровільний інтерес споживача послуги та індивідуальний характер її надання будь якій особі, яка має на це право або звертається за реалізацією своїх прав, свобод і законних інтересів, на рівних підставах безоплатно або в межах цін, визначених державою» [9].
2.	Центр політико-правових реформ	«Усі послуги, що надаються публічним сектором (державним та самоврядним) або іншими суб'єктами за рахунок публічних коштів» [45].
3.	Ю. Шиндляр	«Діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування або державних чи муніципальних підприємств, установ, організацій за кошти державного або місцевого бюджетів усіх рівнів» [51].
4.	Ю. Тихомиров	«Юридично й соціально значущі дії в інтересах суспільства, держави і громадян» [41].
5.	Г. Писаренко	«Усі послуги, що надаються публічним сектором або іншими суб'єктами під відповідальність публічної влади і за рахунок публічних коштів» [27].

Продовження табл. 1.1

1.	Л. Міцкевич	<p>«1. Діяльність державного апарату, що служить платникам податків.</p> <p>2. Послуги, що характеризують лише ту сферу діяльності держави, в якій організовується життєзабезпечення населення – містобудування, транспорт, водопостачання, освіта, охорона здоров'я тощо.</p> <p>3. Послуги, що уособлюють позитивне державне управління. У даному випадку будуть важливі наслідки, на досягнення яких спрямований адресат надання послуги – суб'єкт, що отримує поліпшення власного становища після споживання очікуваної послуги, а не той, хто звертається за послугою.</p> <p>4. Функції державних органів. Суб'єктом надання цих послуг є лише органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, державні та муніципальні установи.</p> <p>5. Спосіб обслуговування громадян» [18].</p>
2.	С.І. Чаусовська	<p>«Діяльність органів публічної влади різних рівнів за рахунок публічних/приватних коштів щодо надання певних благ (матеріальних/нематеріальних), які є соціально значущими і є корисними для суспільства та держави» [46].</p>

Варто зазначити, що загальними ознаками публічних послуг є:

- обов'язок органів влади забезпечити надання публічної послуги;
- наявність публічного інтересу;

- підстава надання публічної послуги – закон та звернення зацікавленої особи;
- уповноважений публічний орган – особа, наділена владними повноваженнями відповідно до закону;
- відповідальність посадових осіб за неналежне виконання публічних послуг;
- наявність порядку надання публічних послуг.

Отож, для публічних послуг характерним є публічність, суспільна значущість, гарантії їх надання і відповідальність.

Окрім трактування поняття «публічні послуги» у науковій літературі викликають інтерес питання класифікації цих послуг.

С.І. Чаусовська у праці «Поняття публічних послуг та їх класифікація» виділяє такі види публічних послуг: «матеріальні / нематеріальні; електронні / паперові; колективні / індивідуальні; платні / безкоштовні; громадські / муніципальні / державні; медичні / освітні / транспортні / та ін.» [46].

Залежно від того, хто надає публічні послуги, автор виділяє такі види публічних послуг як державні, адміністративні, соціальні, управлінські, житлово-комунальні [48].

В.М. Сороко залежно від сфери реалізації послуг виділяє: 1) громадську безпеку; 2) захист від надзвичайних ситуацій, відновлювальні і рятувальні роботи; 3) національна оборона; 4) охорона навколишнього середовища; 5) охорона інтелектуальної власності; 6) охорона громадян і їхніх інтересів закордоном [38].

І. Венедіктова вважає публічний інтерес суттєвим і виокремлює публічні послуги, що мають соціальне призначення, як такі, що викликані поєднанням публічного і приватного інтересів [9].

В юридичній літературі виділяють публічні послуги: 1) за формою власності (публічні і приватні); 2) за суб'єктом надання послуг (реалізуються у державному управлінні, місцевому самоврядуванні чи іншим суб'єктом

господарювання); 3) за суб'єктами отримання послуг (необмежене коло суб'єктів).

- Підсумовуючи викладене, пропонуємо здійснювати класифікацію «публічних послуг» за такими групами (див. рис. 1.1): за видами послуг, за сую'єктом надання і отримання послуги, залежно від сфери реалізації послуг.

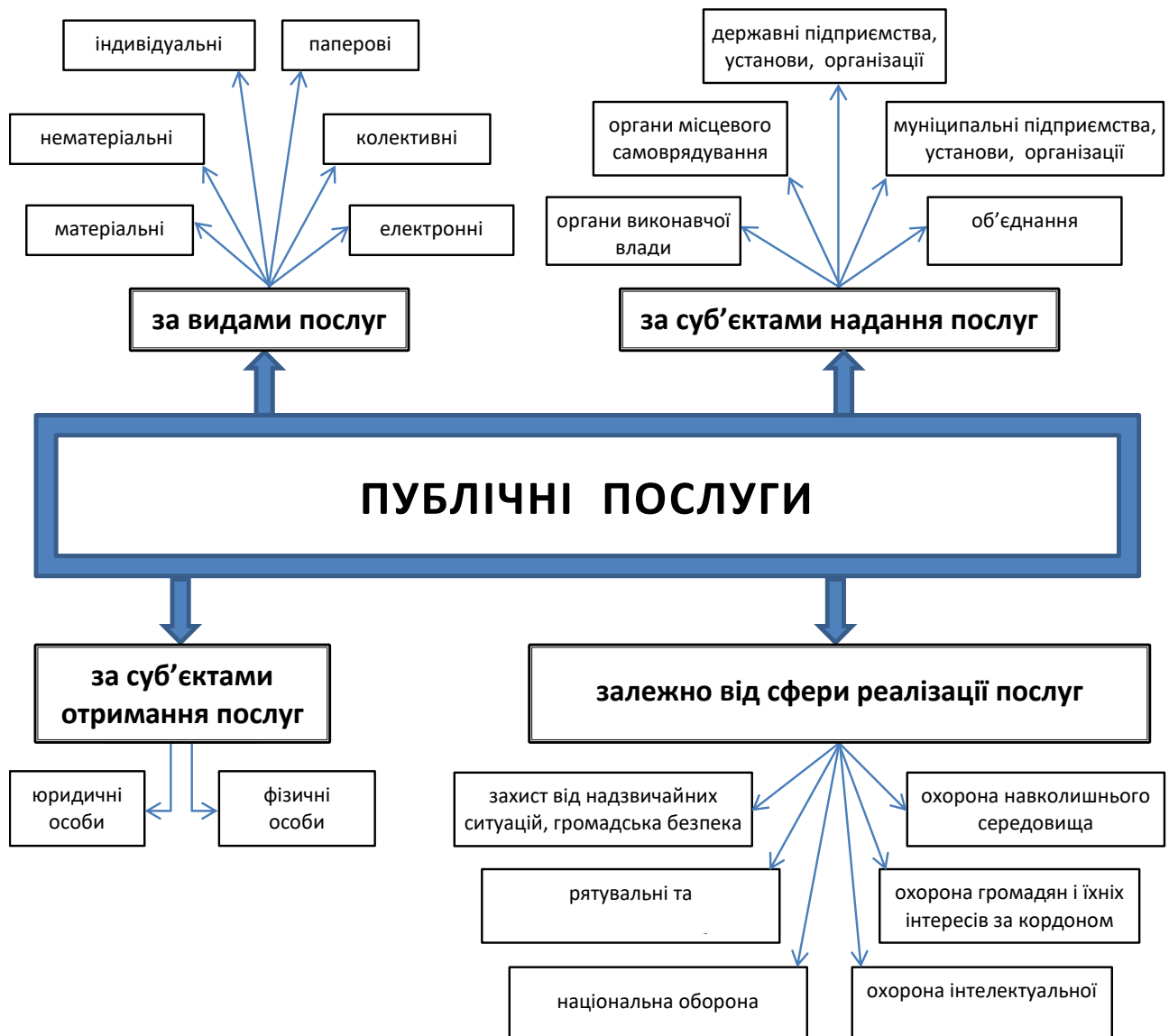

Рисунок 1.1 – Класифікація публічних послуг*

* Власна розробка автора

Враховуючи запропоновану у нашому дослідженні класифікацію, на нашу думку, можна запропонувати таке визначення терміну «публічні послуги»

- це діяльність органів публічної влади, органів місцевого самоврядування, та інших суб'єктів господарської діяльності, що здійснюється за рахунок публічних і приватних коштів і спрямована на задоволення потреб юридичних осіб, організацій та громадян.

Не дивлячись на те, що завжди буде існувати різноманіття визначень, для однозначного розуміння поняття «публічні послуги» та практичного використання цьому поняттю варто надати визначення у правовій площині. Вважаємо, що має бути прийнято Закон України «Про публічні послуги», оскільки, як показує наше дослідження публічні послуги не обмежуються адміністративними послугами, щодо яких діє Закон України «Про адміністративні послуги». Закон «Про публічні послуги» має стати нормативно-правовим актом, що регламентує процедури щодо надання публічних послуг. До того ж у 2019 році президент України видав Указ «Про деякі заходи із забезпечення надання якісних публічних послуг» [43].

Визначення поняття публічних послуг у правовій площині та прийняття Закону «Про публічні послуги» дозволить упорядкувати ситуацію у цій сфері і закладе базу для участі громадськості в публічному управлінні. Одним із видів такої участі є оцінювання якості надання публічних послуг.

1.2 Особливості законодавства, яке регулює моніторингові дослідження харчових продуктів та кормів

За своєю суттю державний моніторинг – здійснення лабораторних досліджень згідно плану державного моніторингу які проводяться у рамках заходів державного контролю з аналізом результатів для формування відомостей про стан дотримання вимог законодавства щодо кормів, харчових продуктів, благополуччя та здоров'я тварин.

Нормативно-правові акти (закони, накази, плани, регламенти та інше) у сфері безпеки харчових продуктів мають єдину мету – регулюють ринок харчових продуктів шляхом формування порядку забезпечення окремих показників якості та безпеки харчових продуктів, які перебувають в обігу, виробляються або завозяться на територію України і забезпечують споживачів якісними та безпечними харчовими продуктами.

Основою безпечного харчового продукту є його придатність до споживання та відсутність шкідливого впливу на організм людини. Оскільки у харчовому ланцюгу присутні харчові продукти як рослинного так і тваринного походження виникає необхідність контролювати різні види забруднюючих речовин ще на етапах первинного виробництва (вирощування та збір урожаю, вирощування та доїння тварин, тощо). У нижченаведеній таблиці розглянемо якими нормативними документами, у яких видах продукції/сировини та кормів встановлюється «критична межа» забруднюючих речовин.

Такий нормативний акт як Постанова [29] встановлює вимоги до виконання організаційних, санітарно-гігієнічних та технологічних заходів, які спрямовані на забезпечення оптимальних умов життєдіяльності людини, пов'язаної з виробництвом, застосуванням, зберіганням, транспортуванням та утилізацією пестицидів у різних галузях господарства (див. табл. 1.2).

Перелік містить всього 424 назв діючих речовин агрохімікатів та пестицидів, які дозволені для застосування на території України. Дана Постанова містить ще перелік 419 назв діючих речовин агрохімікатів та пестицидів, які заборонені для застосування на території України.

Таблиця 1.2 – Нормативне регулювання пестицидів та забруднюючих речовин згідно [29]

Об'єкт дослідження	Досліджувана речовина
Картопля	Аверсектин
Цибуля, картопля	Азипротрин
Виноградне вино, виноградний сік, виноград,	Азоксиситробін
Зерно хлібних злаків, горіхи, арахіс	Алюміній фосфід
М'ясо, молоко та продукти виготовлені з них	Амідифос
Соя, соняшник, ріпак, кукурудза, картопля, буряк цукровий	Ацетохлор
Соя, рис, овес, льон, кукурудза	Бентазон
Томати, смородина, риба, перець, огірки	Біоресметрин
Черешня, смородина, сливи, салат, персики, огірки, малина, квасоля, капуста, груші, горох, вишні, виноград, агрус	Бромифос
Харчові продукти усіх видів	Вінклозолін
Яблука, чорниця, цитрусові, фрукти, томати, соя, соняшник, ріпак, огірки, овочі, морква, малина, кукурудза, картопля, капуста, кавуни, борошно, зерно хлібних злаків, гриби, горох, виноград, буряк цукровий, бобові	Гліфосат
Ячмінь, яблука	Гліфосат-тримезіум

Такий нормативний акт як Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13.05.2013 № 368 «Про затвердження Державних гігієнічних правил і норм «Регламент максимальних рівнів окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах» [24], виданий з метою гармонізації законодавства з Регламентом Європейського Союзу від 19 грудня 2006 року № 1881/2006 про встановлення максимального рівня вмісту певних забруднюючих речовин у харчових продуктах [36] (див. табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Нормативне регулювання пестицидів та забруднюючих речовин згідно [24]

Об'єкт дослідження	Досліджувана речовина
Виноград, груші, яблука, гарбузи, кабачки, перець солодкий, кавуни, диня, листові овочі (кріп, селера, петрушка тощо), цибуля (ріпчата, перо), буряк столовий, огірки, томати, морква, капуста білокачанна, плодоовочеві консерви, рукола, салат-латук, шпинат (свіжий, заморожений або консервований)	Нітрати
Сухофрукти, горіхи, ліщина, фісташки, мигдаль, арахіс, олія, чай, кава, шоколад, какао, цукерки, хліб, борошно, яйця і яйцепродукти, субпродукти с/г тварин, консерви і м'ясо птиці, ковбасні вироби, сушені фіги, дитячі суміші	Мікотоксини (афлатоксини)
Пшенична клейковина (глютен), лакриця, спеції (перець, мускатний горіх та суміші до яких вони входять), харчові продукти (для медичних та дитячих цілей), виноградний сік та його похідні, кава розчинна, кавові зерна, сушені продукти (кишмиш, ізюм, смородина), необроблені зерна злакових культур, харчові продукти які містять оброблене/необроблене насіння злакових	Мікотоксини (охратоксин А)
Ягоди, фрукти, картопля, овочі, яблучний сік та його похідні, фруктові соки	Мікотоксини (патулін)
Мелені фракції зерен кукурудзи, хліб і хлібобулочні вироби, макаронні вироби, зерна злакових для безпосереднього споживання	Мікотоксини (дезоксиніваленол)
Мелені фракції зерен кукурудзи, необроблена кукурудза, закуски і сніданки основою яких є кукурудза, харчові продукти оброблені (основа кукурудза)	Мікотоксини (фумонізени)
Харчові продукти рослинного і тваринного походження	Метали (свинець, кадмій, ртуть, олово (неорганічне – продукти у жерстяній тарі))

Продовження табл. 1.3

Соевий соус, гідролізовані рослинні протеїни	3-монохлорпропан-1,2-діол (3-MCDP)
Харчові продукти для немовлят, рослинні олії і жири, жири тваринного походження та їх суміші, курячі яйця і продукція, молоко та його похідні, жири морський тварин, рибна печінка та похідні, м'язи риби, рибна продукція, м'ясо (ВРХ, ДРХ, свиней, домашньої птиці) та печінка даних тварин	Діоксини і ПХБ
Продукти харчування оброблені в тому числі дитяче харчування для немовлят, молочні суміші, копчені двостулкові молюски, шпроти копчені, копчена рибна та м'ясна продукція, кокосова олія, какао-боби та похідна продукція, олія та жири	Поліциклічні ароматичні вуглеводні (бенз(а)пірен, бенз(а)антрацен, бензо[б]флуорантен)
Дитячі суміші, харчові продукти	Меламін

Такий нормативний акт як Наказ [25] виданий для виконання пунктів 252, 306 та 307 «Плану заходів» [30] (див. табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Нормативне регулювання забруднюючих речовин та залишків діючих речовин (ветпрепаратів) згідно [25]

Об'єкт дослідження	Досліджувана речовина
Продуктивні тварини (об'єкти дослідження - молоко, нирки, печінка, жир, м'язи)	Рівень максимально допустимих залишків діючих речовин ветпрепаратів тваринного походження (перелік містить 658 діючих речовин)
Харчові продукти тваринного походження	Максимально допустимий вміст залишків кокцидіостатиків та гістомонстатиків у харчових продуктах тваринного походження (перелік містить 11 видів діючих речовин)
Харчові продукти тваринного походження	Заборонені ветпрепарати у харчових продуктах тваринного походження (13 видів діючої речовини)

Такий нормативний акт як Наказ Державного департаменту ветеринарної медицини України [21] видано у зв'язку з потребою посилення контролю щодо

експорту, імпорту, виробництва та реалізації доброякісної у ветеринарно-санітарному відношенні продукції, сировини тваринного та рослинного походження, кормів, вітамінних препаратів та ін. (див. табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Нормативне регулювання пестицидів, забруднюючих речовин та залишків діючих речовин (ветпрепаратів) згідно [21]

Об'єкт дослідження	Досліджувана речовина
М'ясо та вироби з м'яса (27 видів харчових продуктів)	Токсичні елементи, патогенні мікроорганізми, пестициди, радіонукліди, нітрати, нітроти, вітаміни, мікотоксини. При цьому даний наказ також регулює періодичність досліджень (наприклад: один раз на квартал досліджуються на вміст радіонуклідів, мікотоксинів, пестицидів, токсичних елементів; на мікробіологічні та фізико-хімічні показники ковбаси сировокопчені та м'ясо досліджується не рідше одного разу на місяць; сардельки варено-копчені, сосиски, ковбаси варені тощо один раз на 10 днів, не рідше)
Молоко та молочні вироби (10 видів харчових продуктів)	
Риба і рибні продукти (28 видів харчових продуктів)	
Жири рослинні і тваринні (8 видів)	
Сіль кухонна	
Продукти бджільництва	
Овочі	
Гриби	
Зерно і зернобобові (фуражне)	
Корми (8 видів)	
Вітамінні препарати	
Шрот та макуха (3 види)	
Сіль кухонна кормова	
Коренеплоди, соковиті та грубі корми	
Казеїнати, концентрати, ізоляти	

1.3 Безпека харчових продуктів як головний пріоритет політики держави

Пріоритетом у політиці Європейського Союзу є безпечність харчових продуктів. Всесвітня Організація Охорони Здоров'я (ВООЗ) визначає, що ключовим фактором для підтримки життя та зміцнення здоров'я є доступ до достатньої кількості безпечної та поживної їжі. 7 червня щорічно відзначається Всесвітній день безпеки харчових продуктів.

Небезпечні продукти харчування, які містять шкідливі хімічні речовини, паразити, віруси, бактерії є причиною більше 200 різних захворювань. За оцінками ВООЗ, жертвами вживання неякісних харчових продуктів в світі щорічно стає 600 млн людей (тобто 1 із 10 людей), з причини вживання неякісних харчових продуктів щорічно помирають 420 тис. людей.

Щороку втрачається 110 мільярдів доларів США на продуктивність праці та медичні витрати внаслідок небезпечної їжі в країнах з низьким та середнім рівнем доходу. 40% тягаря харчових захворювань припадає на дітей віком до 5 років, а це щороку 125 000 смертей.

Захворюваннями, що виникають через вживання небезпечних харчових продуктів – діарейні хвороби - щорічно 550 млн. людей хворіють, 230 тис. людей щорічно помирають через небезпечне харчування. Щороку 220 млн дітей хворіють на діарейні захворювання і 96 тис. помирають. Небезпечна їжа створює порочний цикл діареї та недоїдання, загрожуючи харчовому статусу найбільш вразливих.

Безпека харчових продуктів, продовольча безпека та харчування пов'язані між собою. Хвороби, що передаються через їжу, перешкоджають соціально-економічному розвитку, завдаючи шкоди національній економіці, торгівлі та туризму.

Зараз ланцюги постачання продуктів харчування перетинають багато національних кордонів. Належна співпраця між урядами, виробниками та споживачами допомагає забезпечити безпеку харчових продуктів.

Хвороби, що передаються через їжу, зазвичай мають інфекційний або токсичний характер і викликані бактеріями, вірусами, паразитами або хімічними речовинами, що потрапляють в організм через заражену їжу або воду. Харкові патогени можуть викликати сильну діарею або виснажливі інфекції, включаючи менінгіт. Хімічне забруднення може призвести до гострих отруєнь або довготривалих захворювань, таких як рак. Харкові захворювання можуть призвести до тривалої втрати працездатності та смерті. Приклади небезпечної їжі включають сирі продукти тваринного походження, фрукти та овочі, забруднені фекаліями, та сирі молюски, що містять морські біотоксини.

Частка захворювань, що передаються харчовими продуктами, для громадського здоров'я, добробуту та економіки часто недооцінюється через недостатню звітність та труднощі з встановленням причинно-наслідкових зв'язків між забрудненням їжі та наслідком хвороби або смерті.

У звіті ВООЗ за 2015 рік щодо оцінок глобальної частки харчових захворювань представлені перші в історії оцінки частини захворювань, спричинених 31 харчовим агентом (бактеріями, вірусами, паразитами, токсинами та хімічними речовинами) на глобальному та регіональному рівнях.

У звіті Світового банку за 2018 рік про економічний тягар харчових захворювань вказується, що загальна втрата продуктивності, пов'язана з хворобами, що передаються через їжу, в країнах з низьким та середнім рівнем доходу оцінюється в 95,2 млрд. доларів США на рік, а річна вартість лікування харчових хвороб оцінюється в 15 млрд. доларів США.

Безпечні продовольчі товари підтримують національну економіку, торгівлю та туризм, сприяють забезпеченню продовольства та харчування та підтримують сталий розвиток. Урбанізація та зміни звичок споживачів, включаючи подорожі, збільшили кількість людей, які купують та їдять їжу, приготовлену в громадських місцях. Глобалізація спричинила зростаючий споживчий попит на більш широкий спектр продуктів харчування, що призвело до дедалі складнішого та довшого глобального харчового ланцюга. У міру зростання населення світу інтенсифікація та індустріалізація сільського

господарства та тваринництва для задоволення зростаючого попиту на їжу створює як можливості, так і проблеми для безпечності харчових продуктів. Прогнозують, що зміни клімату також вплинуть на безпеку харчових продуктів.

Ці проблеми покладають більшу відповідальність на виробників та переробників продуктів харчування за забезпечення безпеки харчових продуктів. Місцеві випадки можуть швидко перерости у надзвичайні ситуації у світі завдяки швидкості розподілу продукції. Протягом останнього десятиліття на всіх континентах спостерігались серйозні спалахи харчових захворювань, які часто посилюються глобалізованою торгівлею.

Приклади включають забруднення готового до вживання м'яса лістерією моноцитогенес в Південній Африці у 2017/18 рр., Що призвело до 1060 випадків лістеріозу та 216 смертей. У цьому випадку забруднену продукцію експортували до 15 країн Африки, що вимагало міжнародної відповіді для впровадження заходів з управління ризиками.

Міжнародна конференція з питань безпечності харчових продуктів, що відбулася в Аддіс-Абебі в лютому 2019 року, та Міжнародний форум з питань безпеки та торгівлі харчовими продуктами, що відбувся у Женеві у 2019 році, ще раз підтвердили важливість безпеки харчових продуктів для досягнення Цілей сталого розвитку. Уряди повинні зробити безпеку харчових продуктів пріоритетом громадського здоров'я, оскільки вони відіграють ключову роль у розробці політики та нормативно-правової бази, а також у створенні та впровадженні ефективних систем безпеки харчових продуктів.

Харчовий продукт може забруднитися на будь-якому етапі виробництва та обігу, і головна відповідальність лежить на виробниках. Однак велика частка випадків харчових захворювань спричинена продуктами, неправильно приготованими вдома, у закладах харчування чи на ринках. Не всі виробники продуктів харчування та споживачі розуміють роль, яку вони повинні відігравати, наприклад, прийняття основних гігієнічних практик при купівлі, продажі та приготуванні їжі для захисту свого здоров'я та здоров'я широкої

спільноти. Кожен може зробити свій внесок у забезпечення безпечності харчових продуктів.

ВООЗ націлена на сприяння глобальній профілактиці, виявленню та реагуванню на загрози громадському здоров'ю, пов'язані з небезпечною їжею. ВООЗ працює над забезпеченням довіри споживачів до своїх органів влади та впевненості в безпечному постачанні їжі. Для цього ВООЗ допомагає державам-членам нарощувати потенціал для запобігання, виявлення та управління харчовими ризиками шляхом:

- надання незалежних наукових оцінок щодо мікробіологічних та хімічних небезпек, які складають основу для міжнародних харчових стандартів, вказівок та рекомендацій, відомих як Codex Alimentarius, для забезпечення безпечності харчових продуктів звідки вони походять;

- оцінка структурованими, прозорими та вимірюваними способами ефективності систем контролю харчових продуктів по всьому харчовому ланцюгу, визначення пріоритетних сфер розвитку потенціалу та вимірювання та оцінка прогресу з часом за допомогою інструменту оцінки системи контролю харчових продуктів ФАО / ВООЗ;

- оцінка безпеки нових технологій, що використовуються у виробництві харчових продуктів, таких як генетична модифікація та нанотехнології;

- сприяння вдосконаленню національних харчових систем та законодавчої бази та впровадженню відповідної інфраструктури для управління ризиками безпечності харчових продуктів. Міжнародна мережа органів безпеки харчових продуктів (INFOSAN) була розроблена ВООЗ та Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (ФАО) для швидкого обміну інформацією під час надзвичайних ситуацій з безпекою харчових продуктів;

- сприяння безпечному поводженню з продуктами харчування через систематичні програми запобігання захворюванням та підвищення обізнаності, через повідомлення ВООЗ «П'ять ключів до безпечнішої їжі» та навчальні матеріали;

- виступати за безпеку харчових продуктів як важливий компонент охорони здоров'я та за інтеграцію безпеки харчових продуктів у національну політику та програми відповідно до Міжнародних правил охорони здоров'я (IHR - 2005).

ВООЗ тісно співпрацює з ФАО, Всесвітньою організацією з охорони здоров'я тварин (ОІЕ) та іншими міжнародними організаціями з метою забезпечення харчової безпеки по всьому харчовому ланцюжку від виробництва до споживання.

Кожна держава формує певні кроки щодо безпеки харчових продуктів. В Україні вони визначаються законами України, а також держава бере на себе зобов'язання забезпечити громадянам право на безпечні харчові продукти в продажу, та в громадському харчуванні. Відповідальність за безпечність харчових продуктів несе виробник, а контроль здійснює держава. Ці функції покладено на Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужбу).

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛУ БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ
ПРОДУКТІВ ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1 Загальна характеристика відділу безпеки харчових продуктів

Відділ безпеки харчових продуктів є структурним підрозділом Управління безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області (див. Додаток А) створений для здійснення нагляду за безпекою харчових продуктів та ветеринарного контролю на території Тернопільської області. Відділ створений 16 грудня 2015 року.

Склад відділу безпеки харчових продуктів: начальник відділу, 2 головних спеціалісти, 1 провідний спеціаліст, 1 провідний лікар ветеринарної медицини. Працівники відділу у своїй діяльності керуються законодавчими та нормативними актами України, дорученнями міністра, наказами, актами Тернопільської обласної адміністрації та органів місцевого самоврядування.

На відділ покладені такі завдання: ветеринарно-санітарний нагляд за дотриманням законодавства про харчові продукти та корми на території України та під час їх ввезення на територію України; моніторинг продукції з ГМО; нагляд за роботою ветеринарів; проведення експертизи продукції; контроль діяльності підприємств, які реалізують органічну продукцію; проведення моніторингу ветеринарних препаратів; видача сертифікатів; координація роботи закладів ветеринарної медицини.

Для втілення державних програм щодо моніторингових досліджень відділу безпеки харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області здійснюються покрокові заходи, які розроблені на виконання Законів України, Директив Ради ЄС, Рішень Комісії ЄС. На даний час моніторингові дослідження відділом здійснюються за

трьома напрямками: 1) моніторинг залишків ветеринарних препаратів (підстава - План державного моніторингу залишків ветеринарних препаратів та забруднювачів у живих тваринах і необроблених харчових продуктах тваринного походження на поточний рік); 2) моніторинг кормів (підстава – План державного моніторингу кормів, кормових добавок та преміксів на поточний рік); 3) моніторинг харчових продуктів рослинного походження (підстава – План державного моніторингу харчових продуктів рослинного походження при внутрішньодержавному обігу).

Відділ готує пропозиції щодо: вдосконалення законодавства на основі практичної роботи; притягнення винних суб'єктів до відповідальності за порушення законодавства та накладення штрафних санкцій на них; займається усуненням порушень вимог законодавства; здійснює планову та позапланову перевірку продукції на відповідність її характеристик вимогам законодавства; здійснює експертизу проб продукції; організовує відбір зразків харчових продуктів, ветеринарних препаратів, сільськогосподарської продукції та сировини, продуктів тваринного походження та інших органічних матеріалів та забезпечує роботу лабораторій, де проводяться аналізи; у разі потреби залучає правоохоронні органи до притягнення до відповідальності підприємців, у діях яких є ознаки кримінального злочину. Також відділ: розглядає звернення громадян і надає їм платні послуги, максимально інформує громадян про свою діяльність, про законодавчі вимоги, про вартість послуг, які надаються.

Для виконання своїх функцій відділ використовує бази даних, документи і матеріали, які одержує від органів місцевого самоврядування, державних органів, різного роду закладів приватної форми власності.

Відділ уповноважений вимагати від підприємців чи приватних осіб усунення виявлених недоліків, запрошувати експертів чи організації для додаткових перевірок.

На виконання наказу Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області від 21.12.2018 року № 210-ОД “Про створення робочої групи” відділ безпечності харчових продуктів у I-му кварталі 2019 році взяв

участь у перевірці роботи державних лабораторій ветеринарно-санітарної експертизи на агропродовольчих ринках області, щодо дотримання правил ветеринарно-санітарної експертизи, забезпечення реактивами та витратними матеріалами. Були перевірені лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи на агропродовольчих ринках у: м. Бережани, м. Збараж (10.01.2019 року), м. Тереховля (11.01.2019 року), смт. Підволочиськ (15.01.2019 року), м. Кременець (16.01.2019 року), м. Чортків (22.01.2019 року), м. Борщів (29.01.2019 року), м. Заліщики (30.01.2019 року), м. Бучач (31.01.2019 року), м. Козова (01.02.2019 року), смт. Гусятин (05.02.2019 року), м. Тернопіль (06-07.02.2019 року).

На виконання наказу Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області від 11.09.2019 року № 115-ОД “Про проведення перевірки” спеціалісти відділу безпечності харчових продуктів у III-IV кварталі 2019 року залучались до перевірки роботи лабораторій ветеринарно-санітарної експертизи на ринках у: м. Борщів (24.09.2019 року), м. Заліщики (24.09.2019 року), м. Бучач (25.09.2019 року), м. Монастирська (25.09.2019 року), м. Кременець (19.09.2019 року), м. Гусятин (08.10.2019 року), м. Бережани, м. Збараж (03.10.2019 року), м. Ланівці (02.10.2019 року), м. Чортків (01.10.2019 року), м. Бережани (17.10.2019 року), м. Тереховля (18.10.2019 року), м. Тернопіль (21-23.10.2019 року); Гусятинське та Збараське районні управління (06.12.2019, 03.10.2019 року), Тернопільську районну державну лікарню ветеринарної медицини (23.10.2019 року). За результатами проведених перевірок сформовані відповідні службові записки.

2.2 Показники роботи відділу безпеки харчових продуктів

Для висвітлення даного аспекту пропонуємо фактичні дані щодо основних заходів, здійснених відділом безпеки харчових продуктів у 2019 році.

На виконання Плану державного моніторингу залишків ветеринарних препаратів та інших забруднювачів у живих тваринах і необроблених продуктах тваринного походження на 2019 рік, відібрано для дослідження в уповноважених лабораторіях 310 зразків (див. табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Зразки продукції, відібрані для перевірки відділом у 2019 році

№ п/п	Зразки продукції	Кількість зразків
1.	м'язи	92 (28 - яловичина, 42 – свинина, 4- птиця, 18 - риба)
2.	печінка	41 (18 - ВРХ, 21- свиней, 2 - птиці)
3.	сеча	59 (26 - ВРХ, 33 - свині)
4.	нирки	5 (3 - ВРХ, 2 - свині)
5.	молоко	31
6.	яйця	60
7.	мед	22
Всього		310

Усі зразки досліджені за 2019 рік, згідно результатів проведених лабораторних випробувань, за вмістом досліджуваних показників не перевищують рівнів допустимих меж та відповідають Плану державного моніторингу залишків ветеринарних препаратів та забруднювачів у живих тваринах і необроблених харчових продуктах тваринного походження на 2019 рік. Результати досліджень були надані уповноваженими лабораторіями після завершення випробувань.

План державного моніторингу кормів, кормових добавок та преміксів на 2019 рік виконаний. Досліджено дві проби кормових матеріалів так як і запланували. Результати випробувань відповідають вимогам нормативної документації.

На виконання наказу Держпродспоживслужби «Про затвердження Плану державного моніторингу харчових продуктів рослинного походження при внутрішньодержавному обігу у 2019 році» лабораторія Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів дослідила 2250 зразків на 6 показників - на вміст хлор- та фосфорорганічних сполук, хімічних елементів, мікотоксинів, радіонуклідів, нітратів (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Кількість проб зразків рослинного походження, відібрані для перевірки відділом у 2019

№ п/п	Зразки рослинного походження	Кількість проб
1.	озима пшениця	420
2.	ячмінь	336
3.	кукурудза	360
4.	соняшник	258
5.	соя	330
6.	ріпак	276
7.	картопля	72
8.	морква	30
9.	буряк	30
10.	капуста	24
11.	полуниця	6
12.	груші	18
13.	яблука	90
Всього		2250

За результатами дослідження Тернопільської регіональної державної лабораторії Держпродспоживслужби у 2-х зразках рослинної продукції

(морква столова) виявлено перевищений вміст нітратів, виробник ФГ «Біатріс» с. Багатківці Терехівлянського району, ця продукція вилучена з обігу.

Упродовж 2019 року співробітники відділу брали участь у проведенні дев'ятнадцяти позапланових заходах державного нагляду (контролю) операторів ринку на предмет відповідності законодавству у сфері безпечності харчових продуктів, наводимо окремі з них:

- У ТОВ «Борщівський сирзавод» було проведено позаплановий захід згідно встановлення невідповідності сиру «Російського» за мікробіологічними показниками Миколаївською Регіональною державною лабораторією ДПСС. При здійсненні заходу не здійснено відбір зразків, оскільки продукції в наявності не було, вказаний оператор ринку з листопада 2018 року продукції не виготовляв.

- ФОП Жученко О.В. – заклад, що забезпечував харчування учнів Білокриницької ЗОШ I-III ступенів, Кременецького району. Щодо нього вжиті заходи – припис, протокол, постанова, штраф у розмірі шести мінімальних заробітних плат (25 038,00 грн).

- Фізична особа підприємець Дядько Я. А. – кіоск з реалізації молочної продукції (м. Тернопіль вул. Карпенка). Під час перевірки були виявлені санітарно-гігієнічні порушення в даному кіоску та був відібраний зрієць даного продукту і направлений на дослідження в Тернопільську РДЛ ДПСС. При дослідженні виявили невідповідності за мікробіологічними та фізико-хімічними показниками. Щодо підприємця вжиті заходи – рішення про тимчасове припинення обігу харчових продуктів, припис, протокол, постанова. Його оштрафовано у розмірі шести мінімальних заробітних плат (25 038,00 грн.).

- ТОВ «Медобори» ЛТД с. Мшанець Зборівського району – виробник молочної продукції. Під час перевірки були відібрані зразки продукції, яка була на день перевірки: молоко пастеризоване, сметана, сир кисломолочний і молоко сире та направлені в Тернопільську РДЛ ДПСС для лабораторного дослідження на відповідність нормативній документації. За результатами дослідження

встановлені санітарно-гігієнічні порушення при виробництві молока пастеризованого, сметани та сиру кисломолочного (вжиті заходи -рішення про тимчасове припинення виробництва, припис, протокол - штраф у розмірі 41 730 грн.). Також проведено позаплановий захід на виконання вимог припису.

- Фізична особа підприємець Мельничук М.М. - заклад громадського харчування Піцерія-ПАБ «Тайм», згідно заяви громадянина Клименка О.О., жителя м. Тернопіль. Факти, викладені заявником, при проведенні позапланового заходу державного контролю не підтвердились. Даний оператор ринку харчових продуктів здійснює свою діяльність дотримуючись вимог чинного законодавства.

Відділом у 2019 році при проведенні позапланових заходів контролю якості продуктів харчування у навчальних закладах. Відібрано 99 зразків молочних продуктів (57 зразків масла, 31 зразків сметани, 11 зразків сиру) на відповідність жирно-кислотному складу молочного жиру (фальсифікацію). Згідно експертних висновків невідповідність встановлено у 35 зразках (що становить - 35 %), а саме: 22 зразки фальсифікованого масла (39%) з 57 досліджених; 10 зразків фальсифікованої сметани (32%) з 31 дослідженого; 3 зразки фальсифікованого сиру (27%) з 11 досліджених. При цьому встановлені наступні виробники фальсифікату (див. табл. 2.3).

Відповідно до результатів проведених досліджень, інспекторами складено 19 приписів про недопущення до продажу фальсифікованої продукції, з обігу вилучено фальсифіковану продукцію: 3,87 кг сиру, 8,6 кг сметани та 47,65 кг масла. За невідповідне маркування харчових продуктів 5 осіб оштрафовано на загальну суму 72 591,00 грн.

Таблиця 2.3 - Виробники фальсифікату молочної продукції у 2019 році, встановлені відділом

Вид продукції	Виробник
Масло	<ul style="list-style-type: none"> - ТОВ «Деснянський маслозавод» Чернігівська область; - ТОВ «Івано-Франківський міськмолкозавод»; - ТОВ «Бімол» м. Березне Рівненська область; - ТОВ «Брусилівський маслозавод» смт. Брусилів, Житомирська область; - ДП «Старокостянтинівський молочний завод» м. Старокостянтинів, Хмельницька область; - ПП «Теребовлянський молокозавод» Теребовлянський район, Тернопільська область; - невідомий виробник - масло «Попільнянське» Житомирська область.
Сметана	<ul style="list-style-type: none"> - фірма «Люстдорф» Вінницька область; - ТОВ «Івано-Франківський міськмолкозавод»; - ПП Земледух В.І. м. Івано-Франківськ; - ТОВ «Радивилівмолоко» Рівненська область; - ПП «Теребовлянський молокозавод» Теребовлянський район; - ПП «Альма-Віта» Теребовлянський район Тернопільської області.
Сир	<ul style="list-style-type: none"> - ТОВ «Радивилівмолоко» Рівненська область; - ТОВ «Городенківський сирзавод» Івано-Франківська область.

При проведенні позапланових заходів державного нагляду (контролю), на виявлення фальсифікату в молочній продукції, крім вищезгаданих виробників досліджували продукцію й інших виробників Тернопільської області (див. табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - Виробники, у продукції яких не виявлено фальсифікату у 2019 році, встановлено відділом

Вид продукції	Виробник
сметана 20%, 30%, масло 72,5%, 82%, сир кисломолочний 9%	ПрАТ “Тернопільський молокозавод” ТМ <u>“Молокія”</u> (11 експертних висновків)
масло 72,5%	ТОВ “Кременецьке молоко” (3 експертних висновки)
масло солодко вершкове 72,5%, 82,5%	ТОВ “Росса” с. Оришківці Лановецького району (3 експертних висновки)
сир твердий, масло солодко вершкове	ПП <u>“Чортківмолоко”</u> (1 експертний висновок)
масло селянське	ТОВ “Бучацький сирзавод” (1 експертний висновок)

Досліджена продукція за жирно-кислотним складом відповідала жирно-кислотному складу молочного жиру (продукція не фальсифікована).

2.3 Результати моніторингових досліджень харчових продуктів та кормів проведених відділом

Виконання моніторингових досліджень полягають у формуванні плану, вибору досліджуваних об'єктів операторів ринку, призначення відповідальних державних інспекторів, відбору проб, формування супровідних документів, дотримання вимог щодо пакування та транспортування, надсилання до уповноважених лабораторій, аналіз результатів досліджень (експертних висновків уповноважених лабораторій).

Для оператора ринку відбір проб здійснюється не очікувано, але це не означає, що цей процес є хаотичний і не впорядкований, оскільки з метою ефективного використання тест-систем, стандартів та реактивів, для інспекторів районного рівня формуються та надсилаються графіки доставки зразків (безпосередньо перед визначеною датою). Результати моніторингу залишків ветеринарних препаратів, проведеного відділом відображені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Результати моніторингу залишків ветеринарних препаратів, проведеного відділом безпечності харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області

Досліджуваний об'єкт	Кількість відібраних зразків				
	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення 2019 р. до 2018 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення 2020 р. до 2019 р.
Яловичина (сеча, печінка, м'язи)	75	75	-	63	-12
Свинина (сеча, печінка, м'язи)	87	98	11	98	-
Птиця (печінка, м'язи)	5	6	1	6	-
Риба (м'язи)	19	18	-1	18	-
Молоко	27	31	4	35	4
Яйця	59	60	1	61	1
Мед	16	22	6	23	1
Всього:	288	310	22	304	-6

Вищевказані зрізці досліджувались на вміст речовин групи А (заборонених речовин) та групи В (залишки ветеринарних препаратів та забруднювачів), а саме: А¹ Стільбени, А² Тіреостатики, А³ Синтетичні стероїди, А⁴ Лактони резорцинової кислоти, А⁵ Бета-Агоністи, А⁶¹ Хлорамфенікол, А⁶² Нітрофурани, А⁶³ Нітромідазоли, В¹¹ - В¹⁸ - Антибактеріальні субстанції, В²^а¹ Антгельмінтики, В²^а² Антгельмінтики, В²^б Кокцидіостатики, В²^с¹ Карбамати, В²^с² Піретроїди, В²^д Седативні, В²^е Нестероїдні протизапальні речовини, В³^а Хлорорганічні пестициди з PCBS, В³^б Фосфорорганічні пестициди, В³^с¹ Хімічні елементи, В³^с² Хімічні елементи, В³^д¹ Мікотоксини, В³^е Фарби, В³^ф Радіонукліди.

Дані дослідження проводяться уповноваженими лабораторіями – Державним науково-дослідним інститутом з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи (м. Київ), Львівською регіональною державною лабораторією Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів. Згідно результатів експертних висновків вищевказаних лабораторій у досліджуваних зразках невідповідності не виявлялись.

Зрізці зернобобових (пшениця, кукурудза, ячмінь, соняшник, соя, ріпак) досліджувались на вміст речовин групи В²^с Піретроїди, В³^а Хлорорганічні сполуки, В³^б Фосфорорганічні сполуки, В³^с Хімічні елементи (ртуть), В³^д Мікотоксини (зеараленон), В³^ф Радіонукліди, а ягоди, овочі та фрукти - В²^с Піретроїди, В³^а Хлорорганічні сполуки, В³^б Фосфорорганічні сполуки, В³^с Хімічні елементи, В³^ф Радіонукліди, Нітрати у Тернопільській регіональній державній лабораторії Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів.

Результати моніторингу харчових продуктів рослинного походження відображені у табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Результати моніторингу харчових продуктів рослинного походження, проведеного відділом безпеки харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області

Досліджуваний об'єкт	Кількість відібраних зразків				
	2018 рік	2019 рік	Абсолютне відхилення 2019 р. до 2018 р.	2020 рік	Абсолютне відхилення 2020 р. до 2019 р.
Пшениця озима	75	70	-5	78	8
Кукурудза	57	60	3	63	3
Ячмінь озимий	49	56	7	55	-1
Соняшник	48	43	-5	50	7
Соя	58	55	-3	60	5
Ріпак	50	46	-4	42	-4
Картопля	16	12	-4	9	-3
Морква столова	11	5	-6	3	-2
Буряк столовий	9	5	-4	5	-
Капуста	7	4	-3	6	2
Полуниця	1	1	-	1	-
Груша	4	3	-1	4	1
Яблука	10	15	5	17	2
Всього:	395	375	-20	393	18

При проведенні даних моніторингових досліджень виявлялись перевищення вмісту нітратів, дані про які наведені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Позитивні результати (перевищення МДР нітратів) у досліджуваних зразках при проведенні моніторингу харчових продуктів рослинного походження, проведеного відділом безпеки харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області

Досліджуваний об'єкт	Кількість відібраних зразків		
	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Картопля			2
Морква столова	2	2	
Буряк столовий	6		2
Капуста	2		4
Всього:	10	2	8

Державними ветеринарними інспекторами, при отриманні експертних висновків за результатами лабораторних досліджень у яких виявляли перевищення вмісту нітратів, вживались заходи - повідомлення оператора ринку, контроль щодо вилучення невідповідної партії з обігу та утилізації.

За часткою досліджень моніторинг кормів – найменший за кількістю, але не менш важливий, бо розроблений відповідно до Закону «Про ветеринарну медицину» з врахуванням вимог Директиви Ради Європи від 25.11.1995 № 95/53, Регламенту ЄС № 882/2004 «Про офіційний контроль для гарантування відповідності кормів вимогам законодавства, санітарії та благополуччя тварин».

При розробці Плану моніторингу кормів враховувалися вимоги статті 78 Закону України «Про ветеринарну медицину», згідно з якою усі корми, кормові добавки та премікси, що перебувають в обігу в Україні, підлягають контролю відповідно до державної програми моніторингу та спостереження, що розроблена і діє на засадах оцінки ризику та здійснюється державною службою ветеринарної медицини з метою моніторингу придатності та дотримання відповідних технічних регламентів.

Основні критерії при складанні Плану моніторингу кормів формувались відповідно до Регламенту ЄС.

На виконання Плану моніторингу кормів комбікорми для птиці та кормові матеріали досліджуються на вміст мікроелементів (свинець, кадмій), мікотоксини (Дезоксиніваленол, Т-2 токсин, Афлатоксин В1), бактерій роду сальмонела, радіонуклідів ^{90}Sr та ^{137}Cs ; комбікорми для свиней - мікроелементів (свинець, кадмій, цинк, мідь), мікотоксини (Дезоксиніваленол, Т-2 токсин, Афлатоксин В1), бактерій роду сальмонела, радіонуклідів ^{90}Sr та ^{137}Cs ; комбікорми для ВРХ - мікроелементів (свинець, кадмій, цинк, мідь), мікотоксини (Дезоксиніваленол, Т-2 токсин, Афлатоксин В1), бактерій роду сальмонела, радіонуклідів ^{90}Sr та ^{137}Cs , наявність ДНК жуйних тварин, компоненти тваринного походження. Результати моніторингу відображено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Результати моніторингу кормів, кормових добавок та преміксів, проведеного відділом безпеки харчових продуктів

Досліджуваний об'єкт	Кількість відібраних зразків		
	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Комбікорми для птиці	2	2	1
Комбікорми для свиней			1
Комбікорми для ВРХ			1
Кормові матеріали		2	2
Всього:	2	4	5

Згідно результатів експертних висновків вищевказаних лабораторій у досліджуваних зразках невідповідності не виявлялись.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА КОРМІВ

3.1 Впровадження механізму контролю залишків діючих речовин гербіцидів на етапах харчового ланцюга

Для визначення/спростування загроз щодо впливу пестицидів (гербіцидів) на території України вважаємо за доцільне за основу брати дані ВООЗ (дані з офіційного веб сайту). Згідно опублікованих даних особливо небезпечні пестициди мають гостру або хронічну дію на організм людини і особливо небезпечні для дітей. Наслідком широкого застосування стало погіршення здоров'я та підвищення смертності у різних частинах світу.

Найбільший патогенний вплив пестициди чинять на ембріони та дітей (слабка імунна система, органи та мозок у стадії розвитку). Отруєння у ранньому віці – розлади психіки, затримка розвитку, у дорослому віці – акумуляція в організмі може приводити до ослаблення імунітету, проблем з вагітністю, частих головних болів.

Міжнародним агентством дослідження раку (IARC) ВООЗ у 2015 році гліфосат класифіковано як ймовірний канцероген для людини. Канадська агенція з контролю якості харчових продуктів (CFIA) у 2017 році виявила перевищені залишки гліфосату (понад 4% допустимих норм) у третині харчових продуктів. У цьому ж році французькою Generation Futurews при вивченні впливу гліфосату на людей встановила перевищення рівня у всіх піддослідних. Згідно даних спільних американо-тайських досліджень виявлено високий рівень залишків гліфосату у крові вагітних та плодів при пологах, зумовлений зайнятістю у третьому триместрі вагітності на сільськогосподарських роботах.

Гліфосат – неселективний системний гербіцид, застосовується для боротьби з бур'янами (багаторічними). За обсягами виробництва – перше місце

в світі. Гліфосат – є діючою речовиною у засобах з такими торговими назвами як «Ураган», «Торнадо», «Раундап», «Гліфор». В Україні у 2001 році в обігу було 20 різних засобів з даною діючою речовиною.

Встановлено, що гліфосат здатен мігрувати у ґрунті (локалізація на відстані 800 м від обробленої ділянки), має тривалий термін розкладання залежно від клімату та хімічного складу ґрунту (55 днів – 3 роки) [37].

Гліфосатом обробляється безліч культур у світі, включаючи бавовну, ріпак, кукурудзу, сою та інші генетично модифіковані культури які стійкі до його дії. Часто безпосередньо перед збором урожаю, для підсушування посівів, гліфосатом обробляються овес, пшениця та соняшник.

Зважаючи на велику кількість гербіцидів у складі яких є гліфосат, якими обробляються сільськогосподарські культури, які надалі використовуються для годівлі тварин, а також гній, який застосовується як добриво з'являються ризики накопичення агрохімікатів у органічних добривах.

Згідно даних наукової роботи фінських дослідників з Університету Турку (опубліковані Science of The Total Environment), послід птиці, який використовують як органічне добриво (містить велику кількість поживних речовин) може зменшувати врожайність сільськогосподарських культур, бо містить залишки гліфосату.

Результати досліджень демонструють, що залишки гліфосату проходять через травний тракт птахів і тривалий час зберігаються в добриві. Ґрунтознавець Інституту Родале доктор Руй стверджує, що дані залишки негативно впливають на посіви при застосуванні гною птиці як добрива, а також на рослини, мікробіому ґрунту, мікроорганізми, пов'язані з рослинним та тваринним світом, включаючи людей, безпосередньо через харчовий ланцюг.

Проведені дослідження тварин також доводять вплив гліфосату на репродуктивні органи та стають причиною фертильності, довівши, що гербіцид може бути ендокринним руйнівником.

Фінські дослідження додають доказів, що ланцюг «неконтрольованого» забруднення гліфосатом, підвищена загроза для «чутливих організмів» та ризик

виникнення стійкості до гліфосату – пряма небезпека залишків гліфосату в органічних добривах.

У світі для обробки полів використано 9,4 мільйона тонн гліфосату (еквівалент 0,5 кг Раундапу/ кожен оброблений гектар землі). Це величезне навантаження на екосистему планети. Завдяки такому широкому застосуванню залишки виявляються у пробах води, їжі, води та повітря. Залишки гліфосату виявляються і у сечі та випорожненнях людини завдяки його наявності у продуктах харчування та кормах [52]. Наразі ця проблема ігнорується і замовчується.

Згідно відкритих джерел Державної служби статистики України у 2017 році надається тільки інформація про внесення у ґрунти мінеральних і органічних добрив. Починаючи з 2018 року опубліковані статистичні дані щодо обсягів внесених пестицидів. Кількість внесених гербіцидів у 2018 році становить 17 950 490 кг (в т.ч. гліфосат – 2 925 859,2 кг в активній речовині). У 2019 році кількість внесених гербіцидів становила 16 645 834 кг (в т.ч. гліфосату ізопропіламінна сіль – 1 389 343,54 кг, гліфосат – 10 924,14 кг, гліфосату амонійна сіль – 80 237,28 кг, гліфосату калійна сіль – 1 293 035,53 кг в активній речовині). Інформація про обсяги внесених гербіцидів в Україні відображена у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Обсяги внесених гербіцидів в Україні, кг

Показник	2018	2019	Абсолютне відхилення 2019 р. до 2018 р.
Всього внесених гербіцидів	17 950 490	16 645 834	-1 304 656
т.ч. гліфосату	2 925 859,2	2 773 540,49	- 152 318,71

Використовуючи ті ж статистичні джерела формуємо у табличному форматі дані щодо посівних площ, обсягу виробництва культур, які підпадають під вплив гербіцидів, а надалі стають джерелом їжі/корму та кількість тварин реалізованих на забій у живій масі (див. табл. 3.2 і 3.3).

Таблиця 3.2 – Рослинництво, посівні площі та обсяг виробництва (валовий збір) культур, які підпадають під вплив гербіцидів, Україна

Види культур	Статистичні дані щодо посівних площ та обсягу виробництва, тис. га/ тис. т				
	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення 2018 р. до 2017 р.	2019 рік	Абсолютне відхилення 2019 р. до 2018 р.
Зернові і зернобобові	14624 / 61917	14839 / 70057	215 / 8140	15318 / 75143	479 / 5086
Соняшник	6034 / 12236	6117 / 14165	83 / 1929	5928 / 15254	- 189 / 1089
Картопля	1323 / 22208	1319 / 22504	- 4 / 296	1309 / 20269	- 10 / - 2235
Овочеві культури	445 / 9286	439 / 9440	- 6 / 154	452 / 9688	13 / 248

Таблиця 3.3 – Тваринництво, реалізовано на забій тис. т (у живій масі), Україна/ Тернопільська область

Види тварин	Статистичні дані щодо реалізації на забій (у живій масі), тис. т Україна /Тернопільська область				
	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення 2018 р. до 2017 р.	2019 рік	Абсолютне відхилення 2019 р. до 2018 р.
ВРХ	137,8 / 3,5	147,9 / 3,8	10,1 / 0,3	170,4 / 4,9	22,5 / 1,1
Свині	484,4 / 22,2	499,9 / 25,2	15,5 / 3,0	526,2 / 25,5	26,3 / 0,3
Птиця	1253,9 / 6,1	1426,7 / 6,8	172,8 / 0,7	1596,4 / 9,0	169,7 / 2,2

Аналізуючи вищевказані статистичні дані, вимоги нормативно-правових актів щодо рівнів забруднюючих речовин у харчових продуктах та кормах, результатів моніторингових досліджень, простежується не тільки позитивна

динаміка росту врожайності, збільшення валового виробництва продукції рослинництва і тваринництва, а й небезпечна тенденція щодо упущення/невизнання потреби додаткових досліджень залишкових кількостей гліфосату.

Пропонуємо для реалізації механізму контролю діючих речовин гербіцидів на етапах харчового ланцюга використаємо вимоги наступних нормативних документів:

- постанови Кабінету Міністрів України від 02.11.1995 року № 881 «Про затвердження Порядку державного обліку наявності та використання пестицидів і агрохімікатів» (зобов'язує організації, установи та с/г підприємства вести облікові записи (прибутково-видаткова книга електронного або паперового формату) щодо обігу пестицидів у яких вказується назва, дата (надходження /реалізації/використання), назва супровідного документу, вага наявного пестициду (кг, тонн), залишок після використання (кг, тонн)) та вимога надавати щорічну звітність за результатами інвентаризації наприкінці року). Дані оператори ринку, які здійснюють первинне виробництво харчових продуктів та кормів ведуть облік використання пестицидів згідно його цільового призначення і до 10 січня подають звітність територіальному органу Держпродспоживслужби – форма №3-мтп (річна). Звіт про залишки і витрати матеріалів (розділ «Надходження і використання пестицидів»), який після перевірки наданої інформації подає її органу державної статистики до 14 січня [31];

- форма № 4-сг (річна) «Звіт про посівні площі сільськогосподарських культур», затверджені наказом Держстату України від 06.07.2018 № 133.

Даний звіт подають юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, незалежно від розміру площ сільськогосподарських угідь у власності та/або користуванні. Звіти подаються територіальному органу Державної статистики поштою або наочно на 5-й день після закінчення сівби ярих культур, але не пізніше 2 червня відповідного року [22].

Враховуючи вище викладене пропонуємо застосовувати наступні послідовні дії щодо механізму контролю залишків діючих речовин гербіцидів на етапах харчового ланцюга (див. рисунок 3.1):

Рисунок 3.1 - Механізм контролю залишків діючих речовин гербіцидів на етапах харчового ланцюга

- державним фітосанітарним інспекторам (згідно адміністративно-територіального розподілу) забезпечити порівняльний аналіз форм № 4-сг та № 3-мтп, який полягатиме в аналітичному дослідженні/розрахунках щодо посівних площ, вирощених культур та використаних гербіцидів (гліфосату);

- при виявленні/підозрі невідповідностей щодо дотримання вимог застосування (дозування) гербіцидів (гліфосату) на одиницю площі інформувати керівництво територіального органу Держпродспоживслужби з наданням вичерпної інформації про оператора ринку, який здійснював первинне виробництво (вирощування) та оброблення культур;

- головний державний інспектор/головний державний фітосанітарний інспектор області приймає рішення щодо проведення позапланового заходу державного нагляду (контролю) у сфері фітосанітарного законодавства;

- дані щодо результатів позапланового заходу державного нагляду (контролю) у сфері фітосанітарного законодавства (інформація щодо простежуваності реалізованої продукції з переліком операторів ринку харчової продукції та кормів) передаються Управлінню безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини;

- головний державний ветеринарний інспектор області приймає рішення щодо проведення позапланового заходу державного нагляду (контролю) у сфері безпеки харчових продуктів та кормів;

- робоча група державних ветеринарних інспекторів, яка здійснює позаплановий захід державного нагляду (контролю) у сфері безпеки харчових продуктів та кормів проводить відбір проб та надсилає для дослідження до уповноваженої лабораторії Держпродспоживслужби – здійснюються «первинні моніторингові дослідження» на вміст гліфосату;

- згідно «позитивних» результатів лабораторних досліджень (перевищення МДР гліфосату у досліджуваних зразках) головний державний ветеринарний інспектор області приймає рішення про знищення, відкликання та/або вилучення з обігу харчових продуктів та/або кормів.

3.2 Обґрунтування необхідності державної підтримки надання публічної послуги щодо первинного моніторингового дослідження на вміст гліфосату

Розглядаючи питання економічного обґрунтування надання публічної послуги щодо первинного моніторингового дослідження першочергово звернемо увагу на наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України щодо розмірів плати за послуги, які надаються ветеринарно-санітарними службами, затверджено вартість 1 дослідження, а саме:

- визначення гліфосату в сировині та продуктах тваринного і рослинного походження, патматеріалі методом тонкошарової хроматографії, газової хроматографії (МТШХ, ГХ) - 4430,54 грн.;

- визначення гліфосату в кормах, комбікормовій сировині та комбікормах (МТШХ, ГХ) - 4437,32 грн.;

- визначення гліфосату у воді (МТШХ, ГХ) - 4424,68 грн. [23].

З 1 вересня 2020 року розмір мінімальної зарплати, який встановлений ст. 8 Закону України «Про Державний бюджет на 2020 рік» від 14.11.2019 р. № 294-IX та Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» від 25.08.2020 р. № 822-IX становить 5000,00 грн., відповідно вартість 1 дослідження на визначення вмісту гліфосату складає 89 % мінімальної заробітної плати, що автоматично, для середньостатистичного споживача, стає абсолютно недоступною послугою, з точки зору доцільності витрат з сукупного сімейного бюджету. Розрахунок вартості проведення одного первинного моніторингового дослідження на вміст гліфосату відображено у таблиці 3.4.

Зважаючи, що досліджене нами поняття публічної послуги – це діяльність органів публічної влади, що здійснюється за рахунок публічних коштів і першочергово спрямована на задоволення потреб та запитів громадян, дослідження на вміст гліфосату слід розглядати як формат публічної послуги “первинне моніторингове дослідження”, яке здійснюється за рахунок бюджетних коштів.

Таблиця 3.4 – Розрахунок вартості проведення одного первинного моніторингового дослідження на вміст гліфосату

№ з/п	Види досліджень	Вартість, грн
1.	Визначення гліфосату в сировині та продуктах тваринного і рослинного походження, патматеріалі методом тонкошарової хроматографії, газової хроматографії (МТШХ, ГХ)	4430,54
2.	Визначення гліфосату в кормах, комбікормовій сировині та комбікормах (МТШХ, ГХ)	4437,32
3.	Визначення гліфосату у воді (МТШХ, ГХ)	4424,68
4.	Заробітна плата (89% від мінімальної заробітної плати 5000 грн)	4450,00
Всього		17 742,54

Використання бюджетних коштів для публічної послуги “первинне моніторингове дослідження” теж специфічне і вимагає дотримання ряду юридичних норм, оскільки з метою раціонального використання коштів в рамках бюджетної програми на поточний рік за КПКВК 1209040, необхідно визначити установу (лабораторію), яка буде залучена до проведення лабораторних випробувань, вимірювань, досліджень та експертизи.

Вищевказана установа повинна відповідати вимогам ДСТУ ISO/IEC 17025:2006, бути уповноваженою відповідно до Закону України “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя

тварин”, акредитованою на проведення відповідних видів досліджень, володіти базою даних національних, міжнародних та європейських стандартів щодо методів проведення лабораторних випробувань, ліцензією на придбання, зберігання, знищення, використання прекурсорів, використовувати сертифіковані витратні матеріали, повірене та атестоване обладнання, забезпечена кваліфікованими кадрами з відповідними допусками та даними про проходження ними медичних оглядів, достатньою матеріально-технічною базою для своєчасного виїзду, відбору зразків та їх доставки з дотриманням нормативів часу в межах Тернопільської області.

Визначення лабораторії, яка проводитиме дослідження здійснюється у системі електронних закупівель шляхом проведення відкритих торгів та передбачає конкретний опис технічних та якісних характеристик предмету закупівлі (у дані ситуації – види лабораторних досліджень, які проводяться при здійсненні планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) до переліку яких додатково вноситься дослідження на вміст гліфосату).

У підсумку отримуємо можливість обґрунтовано, за умов дотримання послідовних аналітичних досліджень при проведенні позапланових заходів у сфері фітосанітарного законодавства перейти до позапланових заходів у сфері безпеки харчових продуктів та кормів, здійснити відбір проб, провести лабораторне дослідження на вміст гліфосату (“первинне моніторингове дослідження”) за рахунок коштів бюджетної програми за КПКВК 1209040 – публічна послуга з чітко вираженим соціальним та безпековим ефектом.

Очікуваний безпековий ефект (уникнення негативного впливу) матиме прояв на усіх етапах/видах даної публічної послуги, зважаючи, що вона реалізується послідовно та багатовекторно.

Отриманий результат «первинного моніторингового дослідження», якщо він містить дані про перевищення вмісту гліфосату дає можливість (результати відображено на рис. 3.2):

Рисунок 3.2 - Соціальний та безпековий ефект моніторингового дослідження на вміст гліфосату

- оператору ринку, який здійснює первинне виробництво (вирощування урожаю) провести аналіз ефективності застосування заходів безпеки щодо використання гербіцидів (перевищення рівня концентрації діючої речовини) та усунути недоліки шляхом корегувальних дій, результатом яких є послідовне зменшення концентрації гліфосату у ґрунті, зважаючи на тривале 3-х річне розкладання, як наслідок відновлення біорізноманіття;

- оператору ринку, який здійснює виробництво та обіг кормів провести дослідження тієї партії корму у якій застосовувався «позитивний» компонент – вилучення з обігу небезпечного корму та вжиття заходів щодо зменшення концентрації, у результаті буде недопущення для годівлі с/г тварин та птиці, яке надалі матиме потенційний негативний вплив на здоров'я людей (при споживанні харчових продуктів тваринного походження) та для операторів ринку органічного виробництва, які використовують курячий послід у якості органічного добрива;

- оператору ринку, який здійснює виробництво та обіг харчових продуктів – вилучити з обігу небезпечний компонент, а у випадку застосування його у виробництві харчового продукту – відкликання даного продукту з торговельної мережі, і як результат недопущення до реалізації та споживання небезпечного харчового продукту.

3.3 Шляхи вдосконалення комунікацій як метод покращення якості надання послуг публічної організації

За декілька останніх років можемо спостерігати динамічні зміни в усвідомленні українцями потреб в якісних публічних послугах, і, як наслідок, виникненні необхідності безперервної інновативності організацій, які надають ці послуги. У процесі надання публічних послуг актуальними є питання взаємовідносин у парі «суб'єкт звернення – суб'єкт надання». З метою покращення якості надання публічних послуг населенню відділом безпечності харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області пропонуємо провести ряд заходів з оптимізації веб-сайту публічної організації, адже саме веб-сайт є зв'язковою ланкою між споживачем послуги та її надавачем. Щодо цих заходів пропонуємо реалізувати проект «Оновлений веб-сайт Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області». Суть проекту полягає у реалізації чотирьох кроків:

1. Створення інтернет-каталог послуг.
2. Запровадження послуги «Електронна консультація».
3. Запровадження послуги «Особистий кабінет».
4. Запровадження опції «Зворотний зв'язок».

1. Оновлений веб-сайт Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області міг би поєднувати функції публічного сайту та інтернет-каталогу. Потреба у створенні інтернет-каталогу послуг, які пропонуються управлінням назріла давно. Інтернет-каталог – це електронна вітрина послуг (досліджень), які надаються управлінням, він може складатися з десятків, сотень, а то й тисяч сторінок - об'єм інтернет-каталогу залежатиме від кількості та різноманітності пропонованих послуг. В інтернет-каталозі у зручній для перегляду формі викладатиметься інформація для потенційних споживачів про всі види послуг що надаються та їх вартість.

Інтернет-каталог дозволить організації:

- оптимізувати інформацію, розміщену на сайті організації;

- швидко і зручно розмістити і за потреби оновлювати інформацію про послуги;
- зекономити час державних службовців на розмови з клієнтами;
- зекономить гроші на друк прайс-листів.

Інтернет-каталог допоможе потенційному клієнтові:

- в будь-який зручний час ознайомитись з послугами організації;
- із мінімальними зусиллями переглянути каталог і зробити «корисну» дію, а саме – оформити заявку або подзвонити.

Для наповнення інтернет-каталогу адміністратору сайту потрібно надати таку інформацію як опис послуг і прайси.

2. «Електронна консультація» є прикладом онлайнві взаємодії клієнта та організації. На цьому сервісі кожен громадянин може зареєструватись, задати запитання, яке його цікавить і отримати компетентну відповідь.

«Електронна консультація» дозволить організації:

- оперативно реагувати на запитання клієнтів.

«Електронна консультація» допоможе потенційному клієнтові:

- отримати відповідь на питання, яке його цікавить;
- не виходячи з дому, висловити свою думку з приводу якогось питання, запропонувати свій варіант його вирішення.

3. Запровадити послугу «Особистий кабінет». Ця послуга представляє інтерес для постійних клієнтів – юридичних та фізичних осіб. «Особистий кабінет» містить інформацію про персональні дані користувача, історію оплат, з нього можна провести онлайн оплату за надані послуги, при потребі можна згенерувати та роздрукувати квитанцію про оплату.

Послуга «Особистий кабінет» дозволить організації:

- оперативно інформувати про готовність результатів досліджень;

Послуга «Особистий кабінет» допоможе потенційному клієнтові:

- можливість оплатити послуги зручно і швидко;
- переглядати історії замовлень, персональні знижки.

4. Опція «Зворотний зв'язок» вводиться з метою оцінювання якості надання послуг споживачеві. Вона матиме вигляд онлайн анкети (див. табл. 3.5), буде анонімною, отримані відповіді дозволять зробити висновки про якість надання послуг Головним управлінням Держпродспоживслужби у Тернопільській області.

Таблиця 3.5 – Анкета для визначення якості надання послуг Головним управлінням Держпродспоживслужби у Тернопільській області

<p>Запрошуємо Вас прийняти участь у дослідженні якості надання послуг Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області! Зазначене опитування допоможе нам з'ясувати ваші побажання, реалізувати їх та зробити висновки щодо покращення якості надання послуг.</p> <p>Анкета є анонімною та її заповнення жодним чином не впливає на результат надання послуг!</p> <p style="text-align: center;">АНКЕТА ЯКОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ*</p>	
1.	<p>З якого питання ви звертались в організацію?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ безпечності харчових продуктів ☐ фітосанітарних заходів на кордоні ☐ фітосанітарної діагностики ☐ контролю у сфері насінництва та розсадництва ☐ санітарно-епідемічного нагляду ☐ реєстрації сільськогосподарської техніки ☐ контролю у сфері торгівлі ☐ контролю за рекламою
2.	<p>Яка форма отримання послуг для Вас більш прийнятна:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ отримання послуг безпосередньо у приміщеннях організації ☐ отримання послуг в електронному вигляді
3.	<p>Якими онлайн сервісами Ви користувалися?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ отримання інформації про послуги ☐ стан виконання послуги ☐ перегляд стану черги ☐ перегляд новин ☐ друкування заяв з сайту ☐ електронна консультація ☐ особистий кабінет ☐ попередній запис на прийом

Продовження табл. 3.5

4.	З якими з перелічених нижче випадків стикались особисто Ви? ☐ були випадки вимагання винагороди ☐ грубе або неналежне поводження з боку працівників ☐ надана неповна чи неточна інформація ☐ неповна чи неточна інформація на веб-сайті ☐ швидке та якісне обслуговування ☐ інше
5.	Оцінка веб-сайту ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
6.	Оцініть якість обслуговування ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
7.	Загальне враження від відвідування організації ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
8.	Зауваження та пропозиції щодо покращення роботи нашої організації

* Запропоновано автором

Послуга «Зворотний зв'язок» дозволить організації:

- у такий спосіб службовець може «почути» думку громадян та звернути увагу на слушні зауваження та пропозиції;
- визначити рівень задоволеності клієнта якістю наданих йому послуг (культура обслуговування, професіоналізм, компетентність працівників відділу).

Послуга «Зворотний зв'язок» допоможе потенційному клієнтові:

- висловити своє задоволення/незадоволення отриманою послугою.

Таблиця 3.6 – Переваги проекту «Оновлений веб-сайт Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області»

№ п/п	Назва заходу	Переваги	
		для організації	для клієнтів
1.	Створення інтернет-каталогу послуг	<ul style="list-style-type: none"> - оптимізація інформації, розміщеної на сайті; - швидке і зручне розміщення і за потреби оновлення інформації про послуги; - економить час державних службовців на розмови з клієнтами; - економить гроші на друк прайс-листів 	<ul style="list-style-type: none"> - в будь-який зручний час може ознайомитись з послугами організації; - із мінімальними зусиллями може переглянути каталог і зробити «корисну» дію – оформити заявку або подзвонити
2.	Запровадження послуги «Електронна консультація»	<ul style="list-style-type: none"> - оперативне реагування на запитання клієнтів 	<ul style="list-style-type: none"> - можливість отримати відповідь на питання, яке цікавить; - не виходячи з дому, висловити свою думку з приводу якогось питання, запропонувати свій варіант його вирішення
3.	Запровадження послуги «Особистий кабінет»	<ul style="list-style-type: none"> - оперативне інформування про готовність результатів досліджень 	<ul style="list-style-type: none"> - можливість оплатити послуги зручно і швидко; - переглядати історії замовлень, персональні знижки
4.	Додаткова опція «Зворотний зв'язок»	<ul style="list-style-type: none"> - можливість «почути» думку громадян та звернути увагу на слушні зауваження та пропозиції; - можливість визначити рівень задоволеності клієнта якістю наданих йому послуг 	<ul style="list-style-type: none"> - висловити своє задоволення/незадоволення отриманою послугою.

Визначений перелік заходів по проекту «Оновлений веб-сайт Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області», терміни виконання і їх вартість представлено у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7 – Пропоновані заходи по проекту «Оновлений веб-сайт Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області», терміни виконання та їх вартість

№ п/п	Назва заходу	Термін виконання	Вартість, грн.
1.	Створення інтернет-каталогу послуг	березень-квітень 2021 р.	8 000,00
2.	Запровадження послуги «Електронна консультація»	березень-квітень 2021 р.	4 000,00
3.	Запровадження послуги «Особистий кабінет»	березень-травень 2021 р.	4 000,00
4.	Додаткова опція «Зворотний зв'язок»	травень 2021 р.	3 000,00
Всього			19 000,00

Оптимізацію веб-сайту та його супровід буде здійснювати адміністратор. Загальна вартість пропонованих заходів та їх супровід упродовж року становитиме 19 000,00 грн.

Прогнозуємо, що у 2021 р. за рахунок впровадження цієї пропозиції кількість замовлень на послуги збільшиться на 5%, а публічна організація відповідно зможе отримати додатково близько 30 тис. грн. прибутку.

Коефіцієнт економічної ефективності капітальних витрат на проект «Оновлений веб-сайт Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області» розраховується за формулою 3.1:

$$E_p = \frac{\Pi}{K}, \quad (3.1)$$

де $\Delta\Pi$ – приріст прибутку організації, грн;

K – капітальні вкладення.

становить: $E_p = \frac{30\,000}{19\,000} = 1,58$.

Термін окупності капіталовкладень для проекту становить:

$T_{ок} = \frac{1}{1,58} = 0,63$ року.

Тобто кошти, які публічна організація вкладе у розроблення окупляться за 7,5 місяців ($0,63 \times 12$ міс. = 7,5 міс.). Отже, з точки зору інвестування, капітальні вкладення у пропонуваній проект «Оновлений веб-сайт Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області» є ефективними, і публічна організація отримає прибуток від впровадження даного продукту. Окрім економічного ефекту очікується також і соціальний ефект.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1 Стан та організація процесу охорони праці відділу безпеки харчових продуктів Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області

Відділ безпеки харчових продуктів (далі - Відділ) є структурною одиницею Управління безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області (далі — Головне управління). До складу Головного управління входить 7 управлінь (18 відділів, 2 сектори); 2 відділи та 2 сектори (відокремлені, з безпосереднім підпорядкуванням керівнику Головного управління) повноваження яких, згідно функціональних обов'язків, розповсюджуються на територію області та 17 районних і 1 міське управління (м. Тернопіль), кожне з яких складається з 2 відділів, з відповідними територіальними повноваженнями. Фактична чисельність працівників 210 осіб: 101 чол. (управління, відділи, сектори з обласною юрисдикцією) та 109 чол. (міське та районні управління).

На виконання вимог Закону України «Про охорону праці», наказу Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 року №255 для виконання усіх заходів, які спрямовані для запобігання виникненню професійних захворювань, нещасних випадків та аварій при виконанні службових обов'язків працівниками Головного управління створено «Службу охорони праці ГУ ДППС в Тернопільській області» (далі - Служба).

Специфікою організації Служби в Головному управлінні є те, що до її складу, у порядку сумісництва, входять представники Управління економіки, бухгалтерського обліку та звітності, Управління роботи з персоналом, Управління організаційно-господарського забезпечення та Відділу правового забезпечення. Для реалізації повноважень Служби розроблено та затверджено

«Положення про службу охорони праці ГУ ДППС в Тернопільській області» (далі - Положення) (розроблена з урахуванням специфіки, чисельності, видів діяльності службовців (зокрема державних інспекторів трьох напрямків: ветеринарного, фітосанітарного та санітарного законодавства). Даним Положенням визначено права та функції працівників Служби, її завдання та структуру з урахуванням вимог чинного законодавства. Працівники Служби кожних три роки проходять навчання та перевірку рівня знань з питань охорони праці.

Основними завданнями Служби є:

- аналіз ситуації та вжиття профілактичних заходів для усунення небезпечних/шкідливих факторів, запобігання розвитку професійних захворювань, нещасних випадків та інших впливів, які несуть загрозу для життя та здоров'я працівників;

- вивчення та впровадження безпечних технологій, застосування безпечних засобів індивідуального захисту;

- контроль за дотриманням вимог чинного законодавства з питань охорони праці усіма працівниками;

- навчальна та просвітницька робота з працівниками з питань охорони праці.

Для виконання своїх функціональних повноважень Служба готує накази з питань, що стосуються охорони праці, розробляє заходи для покращення рівня охорони праці, веде звітність, проводить вступний інструктаж, формує та зберігає документи з питань охорони праці, складає переліки професій для яких необхідно розробити інструкції з охорони праці, надає методичну допомогу щодо їх розробки, інформує працівників про основні вимоги нормативно-правових актів у сфері охорони праці.

Фактично і на виконання вимог статті 29 Кодексу законів про працю України, при прийнятті на роботу співробітника у відділ безпечності харчових продуктів йому роз'яснюються обов'язки та права, наявність чи відсутніх шкідливих і небезпечних факторів на його робочому місці чи при виконанні

посадових обов'язків за межами безпосереднього робочого місця, доводяться вимоги колективного договору та внутрішнього трудового розпорядку, визначається робоче місце з усім необхідним технічним обладнанням та засобами зв'язку, проводиться вступний інструктаж з охорони праці.

Також працівник Відділу ознайомлюється та підписує посадову інструкцію, проходить первинний інструктаж, отримує для ознайомлення та підписання інструкції з охорони праці (Інструкція з охорони праці № 1 «Користування електро побутовими приладами», Інструкція з охорони праці № 2 «Надання домедичної допомоги», Інструкція з охорони праці № 3 «Робота на персональному комп'ютері» тощо).

Враховуючи умови праці та виконання посадових обов'язків, передбачених посадовою інструкцією, у штатному режимі повторний інструктаж проводиться кожних 6 місяців. У окремих випадках (при залученні до виконань заходів у осередку спалахів небезпечних інфекційних хвороб (сибірка, сказ, ящур та інші) з працівникам Відділу проводиться цільовий інструктаж (Інструкція з охорони праці № 4 «Про захист при спалахах епізоотій/епідемії»).

Усі інструктажі реєструються у журналах (прошнуровані, пронумеровані, підписані та скріплені печаткою). Інструкції з охорони праці зберігаються у Відділі та Службі, згідно затвердженого переліку діючих інструкцій Головного управління.

4.2 Визначення ступеня забруднення (зараження) й порядок проведення знезаражування продовольчих товарів

У процесі первинного виробництва (виращування, доїння тощо), виробництва та обігу (зберігання та реалізації) харчові продукти рослинного та тваринного походження можуть піддаватися мікробіологічному (бактерії, віруси), хімічному (солі важких металів, пестициди, залишки ветеринарних препаратів), радіологічному впливу та інших факторів. Враховуючи, що вказані фактори становлять загрозу для здоров'я та життя людини, вітчизняним законодавством встановлені максимально допустимі рівні забруднюючих речовин.

Оператори ринку харчових продуктів зобов'язані контролювати наявність забруднюючих речовин шляхом досліджень в акредитованих лабораторіях на показники та у терміни передбачені технічними вимогами або державними стандартами. Держава за допомогою компетентного органу - Держпродспоживслужби проводить ряд заходів з метою визначення відповідності МДР (визначення ступеня забруднення), а саме:

- моніторингові дослідження (проводяться щороку згідно визначених на державному рівні Планів: моніторингу залишків ветеринарних препаратів та забруднюючих речовин, моніторингу харчових продуктів при внутрішньодержавному обігу та моніторингу кормів, кормових добавок та преміксів);

- дослідження харчових продуктів відібраних при проведенні планових та позапланових заходах державного нагляду (контролю) у сфері безпеки харчових продуктів, які досліджуються в уповноважених акредитованих лабораторіях Держпродспоживслужби;

- дослідження змивів з робочих поверхонь обладнання та інвентарю, обладнання (мікробне обсіменіння поверхонь несе безпосередню загрозу харчовому продукту з яким контактує).

У кожному з вищевказаних випадків (дослідження за рахунок оператора ринку чи за державні кошти при здійсненні заходів державного контролю) при

перевищенні максимально допустимих рівнів забруднюючих речовин, згідно вимог статті 20 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності харчових продуктів» оператор ринку зобов'язаний вилучити з обігу харчові продукти, які можуть спричинити шкідливий вплив на здоров'я та життя людини. Вилучення, утилізація та знищення відбувається за кошти юридичної або фізичної особи, якій належить продукція (вимоги постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.1995 року №1065).

Для подальшого використання з технічною метою харчових продуктів або с/г продукції з перевищеним вмістом пестицидів і агрохімікатів допускається їх промислова переробка з обов'язковим контрольним лабораторним дослідженням на вміст залишкових кількостей діючих речовин пестицидів і агрохімікатів.

При виникненні надзвичайних ситуацій техногенного характеру харчові продукти та промислові товари можуть піддаватися впливу мікробіологічного, хімічного або радіологічного чинника. За таких обставин виникає необхідність у їх знезараженні та проведенні наступного лабораторного контролю щодо рівня забруднення. Для прикладу - вода піддалась радіаційному забрудненню. Для знезараження застосовуються наступні методи: перегонка, фільтрування (видаляються нерозчинні радіонукліди до 70% - фільтрування через гравій, торф або пісок), коагулювання (як коагулянт використовується фосфати, глина, кальцинована сода тощо - видаляється 40 % радіонуклідів).

Продукти харчування які зазнали радіоактивного забруднення піддаються дезактивації (видалення радіоактивного пилу шляхом змивання з застосуванням миючих засобів, зміна первинного пакування, вилучення верхнього ураженого шару). Якщо харчові продукти фасовані - дезактивація поверхні, розривання, проведення замірів (якщо відповідають рівні - перенесення у чисту тару, а при перевищенні рівнів - дезактивація або утилізація). Коренебульбоплоди промивають 2-3 рази, знімають шкірку та проварюють, з м'яса та сиру знімають поверхневий уражений шар 2-3 см, молоко підлягає промисловій переробці на

кисломолочний сир. Якість дезактивації перевіряється шляхом проведенням контрольних замірів.

Для видалення отруйних речовин та їх нейтралізації застосовуються дегазація: хімічна (нейтралізація діючих речовин шляхом застосування дегазуючих засобів (окислювачів, хлорного вапна тощо)), фізична (вилучення з поверхні діючих речовин змиванням, обдуванням, природне випаровування) та механічна (застосовується для нейтралізації поверхонь на невеликій території шляхом зняття ураженого прошарку та наступної нейтралізації - унеможливилює перенесення отруйних речовин з території на інші поверхні).

Для знищення патогенних мікроорганізмів, вірусів та грибків застосовується дезінфекція (волога або аерозольна). Дезінфекцію можна також проводити в дезкамерах/автоклавах за температурі 106-110 °C експозиція 40 хвилин, а при ураженні спорами - 90 хвилин.

Для дезактивації, дегазації, дезінфекції промислових товарів застосовуються аналогічні методи з урахуванням стійкості поверхонь до впливу нейтралізуючого фактору та ступеня зараження діючою речовиною з наступним контролем рівня залишків.

ВИСНОВКИ

Для держави, яка обирає для життя своїх громадян систему демократичних цінностей, невід'ємними кроками є аналіз, переосмислення та впровадження ефективної системи надання публічних послуг. На даний час на законодавчому рівні немає чіткого визначення терміну «публічна послуга», тому за аналізом публікацій науковців вважаємо можливим узагальнити їх класифікацію та сформулювати це визначення.

Відділ безпеки харчових продуктів створений для забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері ветеринарної медицини та безпеки харчових продуктів на території Тернопільської області, який здійснюється працівниками відділу – державними ветеринарними інспекторами.

На даний час моніторингові дослідження відділом здійснюються за трьома напрямками: 1) моніторинг залишків ветеринарних препаратів; 2) моніторинг кормів; 3) моніторинг харчових продуктів рослинного походження.

Згідно даних ВООЗ, наслідком широкого застосування пестицидів у різних частинах світу стало погіршення здоров'я та підвищення смертності людей. Велика кількість гербіцидів у своєму складі містить гліфосат яким обробляються сільськогосподарські культури, які надалі використовуються для годівлі тварин, а також гній, який застосовується як добриво, з'являються ризики накопичення агрохімікатів у органічних добривах. За оцінками фахівців у різних регіонах світу встановлено перевищення допустимих норм залишків гліфосату у харчових продуктах, воді, повітрі. У світі для обробки полів використано 9,4 мільйона тонн гліфосату - це величезне навантаження на екосистему планети. Наразі ця проблема ігнорується і замовчується, не визнається потреба у додаткових дослідженнях залишкових кількостей гліфосату.

У роботі запропоновано механізм моніторингового дослідження залишків діючих речовин гербіцидів на етапах харчового ланцюга, розраховано вартість проведення таких досліджень та визначено соціальний та безпековий ефект якого вдасться досягнути при контрольованому використанні гербіцидів: відновлення біорізноманіття, покращення якості кормів для с/г тварин та птиці, недопущення до реалізації та споживання небезпечного харчового продукту.

Також у роботі запропоновано провести ряд заходів з оптимізації веб-сайту публічної організації, адже саме веб-сайт є зв'язковою ланкою між споживачем послуги та її надавачем. Щодо цих заходів пропонуємо реалізувати проект «Оновлений веб-сайт Головного управління Держпродспоживслужби у Тернопільській області». Суть проекту полягає у реалізації чотирьох кроків: 1) створення інтернет-каталог послуг; 2) запровадження послуги «Електронна консультація»; 3) запровадження послуги «Особистий кабінет»; 4) запровадження опції «Зворотний зв'язок». З точки зору інвестування, капітальні вкладення у запропонований проект є ефективними, окрім економічного ефекту очікується також і соціальний ефект.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. 100 міст – крок вперед. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування, як основи надання адміністративних послуг в електронному вигляді. Вінниця: ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2014. 86 с. URL: <http://nc.gov.ua/news/index.php?ID=1577>
2. Авер'янов В. Б. Державне будівництво та місцеве самоврядування / В.Б. Авер'янов // Зб. наук. пр. 2002. Вип. 2. С. 9 – 10.
3. Адміністративний менеджмент: тренінг: навч. посіб. / А.Ф. Мельник, Г.Л. Монастирський, Т.М. Попович та ін. Тернопіль: ТАЙП, 2016. 115 с.
4. Адміністративні послуги для тебе: посіб. громадянину / заг. ред. В. Тимощук. Київ: Видав. ФОП Москаленко О.М., 2014. 44 с.
5. Адміністративні послуги: Посібник. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». К.: ТОВ «Софія-А». 2012. 104 с.
6. Адміністративні послуги: стан і перспективи реформування. Збірник матеріалів / Тимощук В.П., Добрянська Н.Л., Курінний О.В., Школьний Є.О. та ін. / Заг. ред. Тимощука В.П., Курінного О.В. К., 2015. 428 с.
7. Адміністративні послуги для Тебе. Посібник громадянину / Тимощук В. (заг. ред.), Школьний Є., Український Д.; ілюстрації Назаров Г.К., 2014. 44 с.
8. Актуальні питання надання адміністративних послуг: зб. норм.-прав. та інформ.-аналіт. документів / за заг. ред. Т.В. Журавля. Київ: ТОВ «Ріджи», 2016. 114 с.
9. Венедіктова І. В. Юридична природа публічних послуг / І. В. Венедіктова // Вісн. Харків. нац. ун-ту. 2009. № 841. С. 88-91. (Сер.: Право).
10. Драган І. Організація надання публічних послуг населенню органами влади: зарубіжні практики / І. Драган // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2014. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=703> .
11. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. К., 2017. Частина 10:

Електронні послуги / [Р.М. Матвійчук, С.П. Кандзюба]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с.

12. Електронне урядування: опорний конспект лекцій / Дзюба С.В., Жиляєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І.; за ред. А.І. Семенченка. К., 2012. 264 с.

13. Електронні послуги: навч. посіб. / І.В. Клименко; за заг. ред. Н.В. Грицяк. К.: НАДУ, 2014. 100 с.

14. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна. К.: НАДУ, 2010. 820 с.

15. Зелена книга державної політики у сфері електронного урядування в Україні / уклад. Кобець Р.В. К.: Новий друк, 2015. 54 с.

16. Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні : монографія / І. Б. Коліушко. К.: Факт, 2002. 260 с.

17. Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади. URL: Розпорядження КМУ від 15.02.2006 р. № 90-р / Верховна Рада України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/29277890>.

18. Мицкевич Л.А. Предоставление публичных услуг как вид государственного управления. Публичные услуги: правовое регулирование (российский и зарубежный опыт): сборник /под общ. ред. Е.В. Гриценко, Н.А. Шевелевой. М.Ж Волтерс Клувер, 2007. С.35.

19. Надання адміністративних послуг у муніципальному секторі. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / В. Тимошук / Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 124 с.

20. Надання публічних послуг в умовах децентралізації та співробітництва територіальних громад: Навчально-практичний посібник/ За заг. редакцією Записного Д.Ю., Журавля Т.В., Толкованова В.В. Київ, 2018. 172 с.

21. Наказ Державного департаменту ветеринарної медицини України від 03.11.1998 «Про затвердження Обов'язкового мінімального переліку досліджень сировини, продукції тваринного та рослинного походження, комбікормової сировини, комбікормів, вітамінних препаратів та ін., які слід проводити у державних лабораторіях ветмедицини і за результатами яких видається ветсвідоцтво (Ф-2)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0761-98#Text>

22. Наказ Держстату України від 06.07.2018 № 133 про затвердження “Звіт про посівні площі сільськогосподарських культур” № 4-сг (річна). URL: <https://blank.dtkk.ua/blank/143>

23. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 13.02.2013 № 96 “Розміри плати за послуги, які надаються регіональними службами ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні і транспорті та бюджетними установами центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, сферах безпеки та окремих показників якості харчових продуктів”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0380-13#Text>

24. Наказ Міністерства юстиції України від 13.05.2013 № 368 «Про затвердження Державних гігієнічних правил і норм «Регламент максимальних рівнів окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0774-13#Text>

25. Наказ Міністерства юстиції від 23.12.2019 №2646 «Про затвердження Показників безпеки харчових продуктів «Максимальні межі (рівні) залишків діючих речовин ветеринарних препаратів у харчових продуктах тваринного походження». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0042-20#Text>

26. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративні послуги» / За заг. ред. В.П. Тимошука. К.: ФОП Москаленко О.М. 2013. 392 с.

27. Писаренко Г.М. Адміністративні послуги в Україні / Г.М. Писаренко // Актуальні проблеми держави і права. 2005. №26. С. 160-165. URL: <http://www.apdp.in.ua>.

28. Порядок ведення Реєстру адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 року № 57. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

29. Постанова Головного державного санітарного лікаря України N 137 ВІД 20.09.2001. Державні санітарні правила та норми ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000-2001 «Допустимі дози, концентрації, кількості та рівні вмісту пестицидів у сільськогосподарській сировині, харчових продуктах, повітрі робочої зони, атмосферному повітрі, воді водоймищ, ґрунті» . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0137588-01#Text>

30. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 р. № 1106 «План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF#n10> .

31. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.11.1995 року № 881 “Про затвердження Порядку державного обліку наявності та використання пестицидів і агрохімікатів”. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP950881?an=2>

32. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17> .

33. Про затвердження Методики визначення собівартості платних адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 року № 66. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

34. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.01.2013 р. № 13 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

35. Проект Адміністративно-процедурного кодексу України (реєстр. Номер 11472 від 03.12.2012 р.) / Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=44893

36. Регламент Європейського Союзу від 19.12.2006 р. № 1881/2006 Про встановлення максимального рівня вмісту певних забруднюючих речовин у харчових продуктах . URL: [dpss.gov.ua > sites > metod-rekomend-aflotoksin-dod-4](http://dpss.gov.ua/sites/metod-rekomend-aflotoksin-dod-4)

37. Резолюція представників НУО СЕКЦА-членів IPEN Про використання гліфосату. URL: <http://www.eco.com.ua/content/zaboronyly-prodazh-gerbicydu-roundup-pro-360>

38. Сороко В.М. Надання публічних послуг органами державної влади та оцінка їх якості: навч. посіб. К.: НАДУ, 2008. 104 с.

39. Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку в Україні електронних адміністративних послуг: аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: http://www.niss.gov.ua/articles/1716/#_ftnref18 .

40. Тимошук В.П., Крїмач А.В. Оцінка якості адміністративних послуг. К.: Факт, 2005. 88 с.

41. Тихомиров Ю.А. Теорія компетенції / Ю.А. Тихомиров. М.: Вид. Тихомирова Ю.А., 2001. 355 с.

42. Толкованов В.В. Добре врядування та інструменти його забезпечення на місцевому і регіональному рівнях: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 264 с.

43. Указ Президента України «Про деякі заходи із забезпечення надання якісних публічних послуг». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647/2019#Text>

44. Центри надання адміністративних послуг: створення та організація діяльності: / за заг. ред. Тимошука В.П. Київ, СПД Москаленко О.М., видання 2-ге, доповнене і доопрацьоване. Київ, 2011. 432 с.

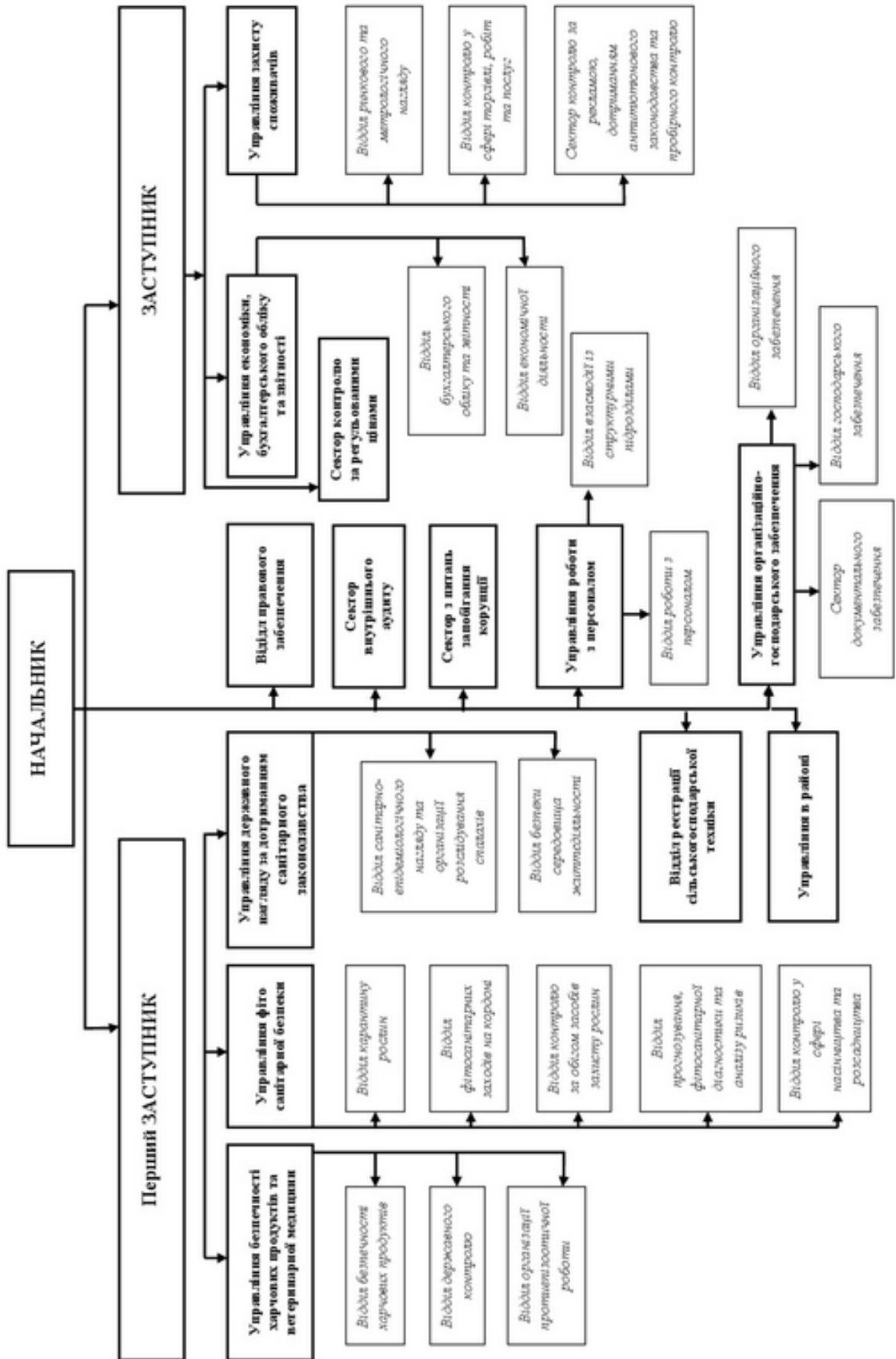
45. Центр політико-правових реформ. URL: <http://pravo.org.ua>.

46. Чаусовська С.І. Поняття публічних послуг та їх класифікація. Держава і регіони. Серія: Державне управління. 2017. №1 (57). С. 102-108.
47. Шаров Ю. Антикризисні технології в муніципальному управлінні: проектний аспект «Публічне управління: теорія та практика». Х.: ХарРІДУ, 2010. Вип. 2. С. 190-193.
48. Шаров Ю. П. Муніципальні послуги: шлях до високої якості: монографія / Ю. П. Шаров, Д. В. Сухінін. Мелітополь: Видавн. будинок ММД, 2008. 136 с.
49. Шаров Ю. Європейські стандарти публічного управління: проекція на муніципальний рівень / Ю. П. Шаров, І. А. Чикаренко // Держ. упр. та місц. самоврядування : зб. наук. пр. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2010. Вип. 1 (4). С. 295 – 304.
50. Шаров Ю. П. Послуга адміністративна // Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К. : НАДУ, 2011. Т. 6: Державна служба 524 с.
51. Шиндель Ю.А. Зміст надання публічних послуг у складі злочину, передбаченому ст. 365-2 Кримінального кодексу України / Ю.А. Шиндель // Вісник Харківського національного університету. 2013. С. 173-177.
52. Glyphosate in chicken poop used as fertilizer is hurting food production, researchers say. URL: <https://usrtk.org/pesticides/glyphosate-in-chicken-poop-used-as-fertilizer-is-hurting-food-production-researchers-say/>

ДОДАТКИ

Додаток А

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДПОЖИВ.ЛУЖБИ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА
ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ**

Н А К А З

від 15 вересня 2020 р.

Київ

№ 614

Про затвердження Плану державного моніторингу кормів на 2020 рік

На виконання статей 7 та 19 Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити План державного моніторингу кормів на 2020 рік (далі – План державного моніторингу), що додається.
2. Головним управлінням Держпродспоживслужби в областях та м. Києві:
 - 2.1. Забезпечити до 30 листопада 2020 року відбір зразків кормів та надсилання їх для лабораторних досліджень (випробувань) згідно з Планом державного моніторингу;
 - 2.2. У разі отримання результатів лабораторних досліджень (випробувань) щодо встановлення невідповідностей, забезпечити організацію відповідних заходів державного контролю згідно з законодавством.
3. Державному науково-дослідному інституту з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи:
 - 3.1. Забезпечити проведення у повному обсязі лабораторні дослідження (випробування) відповідно до Плану державного моніторингу;
 - 3.2. У разі виявлення за результатами лабораторних досліджень (випробувань) невідповідностей – негайно повідомляти Держпродспоживслужбу та головні управління Держпродспоживслужби в областях та м. Києві;
 - 3.3. Узагальнену інформацію про результати лабораторних досліджень (випробувань) відповідно до виконання Плану державного моніторингу надати Держпродспоживслужбі до 10 грудня 2020 року.

УВ Головне управління
Держпродспоживслужби в
Тернопільській області

**Вх-3748-20 від
16.09.2020**

арк.10

4. Адміністративному управлінню довести наказ до відома начальників головних управлінь Держпродспоживслужби в областях та м. Києві.

5. Контроль за виконанням наказу покласти на директора Департаменту безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини Кобаля Б.І.

Т. в. о. Голови

Ольга ШЕВЧЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
України з питань безпеки
харчових продуктів та захисту
споживачів

«15» вересня 2020 року № 614

План державного моніторингу кормів на 2020 рік

1. Загальні положення

Державний моніторинг – здійснення в межах заходів державного контролю послідовних спостережень та/або вимірювань відповідно до плану державного моніторингу з наступним їх аналізом та узагальненням з метою отримання загального уявлення про стан справ щодо дотримання законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин.

Метою проведення державного моніторингу кормів є:

- 1) визначення пріоритетних напрямів державної політики у сфері кормів, здоров'я та благополуччя тварин;
- 2) розроблення заходів з недопущення обігу небезпечних кормів;
- 3) визначення загального рівня забруднення кормів забруднюючими речовинами, а також кормовими добавками для яких встановлено максимально допустимий рівень.

Основними завданнями виконання Плану державного моніторингу є:

попередження, недопущення або зниження до мінімально можливого рівня ризиків для безпеки людей і тварин, пов'язаних з кормами безпосередньо або через навколишнє середовище, або підприємствами з переробки, виготовлення кормів, використанням кормів за будь-яким процесом, матеріалом, субстанцією, діяльністю або операцією, що може впливати на безпеку корму, здоров'я тварини або благополуччя тварин;

відповідність процедури проведення моніторингу кормів на всіх етапах виробництва, переробки, реалізації та використання відповідно до вимог законодавства.

2. Здійснення заходів державного контролю для виконання Плану державного моніторингу

Під час здійснення заходів державного контролю державні ветеринарні інспектори здійснюють відбір зразків відповідно до наказу Мінагрополітики від 11 жовтня 2018 року № 490 «Про затвердження Порядку відбору зразків та їх перевезення (пересилання) до уповноважених лабораторій для цілей державного контролю та Форми акта відбору зразків», у кількості зазначених у додатку 1.

Відбір зразків полягає у відборі двох юридично та аналітично ідентичних зразків, один з яких актом відбору зразків направляється до ДНДІЛДВСЕ, другий передається оператору ринку і зберігається ним на випадок проведення арбітражних лабораторних досліджень (випробувань).

Відбір зразків для проведення лабораторних (випробувань) досліджень передбачених Планом державного моніторингу кормів проводиться з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 14 червня 2002 року № 833 «Про затвердження Порядку відбору зразків продукції тваринного, рослинного і біотехнологічного походження для проведення досліджень» та ДСТУ ISO 6497:2005 «Корми для тварин. Метод відбирання проб». Рекомендований зразок для лабораторних досліджень для кожної групи речовин не менше 500 г, а для визначення вмісту радіонуклідів – 1,0 кг.

Відбір зразків та їх надсилання до ДНДІЛДВСЕ повинно здійснюватись територіальними органами Держпродспоживслужби до 30 листопада 2020 року.

Головні управління протягом 14 робочих днів проводять розслідування з метою виявлення невідповідностей та вжиття відповідних заходів державного нагляду (контролю).

3. Проведення лабораторних досліджень

ДНДІЛДВСЕ здійснює проведення лабораторних досліджень (випробувань) у відповідно за показниками зазначених у додатку 2.

Дослідження одного зразку здійснюється за показниками:

- **для кормових матеріалів, комбікормів для птиці і свиней:** визначення мікроелементів (свинець, кадмій, цинк); визначення мікотоксинів (афлатоксин В1, Т-2 токсин, дезоксиніваленол); визначення вмісту радіонуклідів (стронцій - 90, цезій - 137); визначення наявності бактерій сальмонели.

- **для комбікормів для ВРХ** визначення мікроелементів (свинець, кадмій, цинк, мідь); визначення мікотоксинів (афлатоксин В1, Т-2 токсин, дезоксиніваленол); визначення вмісту радіонуклідів (стронцій - 90, цезій - 137); визначення наявності бактерій сальмонели; наявність ДНК жуйних тварин; наявність компонентів тваринного походження.

4. Звітування

ДНДІЛДВСЕ до 10 грудня 2020 року надає звіт про результати лабораторних досліджень (випробувань), отримані при виконанні Плану державного моніторингу до Держпродспоживслужби, за формою зазначеною у додатку 3.

Додаток 1
до Плану державного моніторингу
«15» вересня 2020 року № 614

**Поділ зразків для виконання Плану державного моніторингу кормів
на 2020 рік у розрізі областей**

Область	Кількість зразків				
	Комбікорми для птиці	Комбікорми для свиней	Комбікорми для ВРХ	Кормові матеріали	Всього
Вінницька	2	1	2	2	7
Волинська	2	1	1	2	6
Дніпропетровська	1	1	1	2	5
Донецька	1	2	1	2	6
Житомирська	1	1	2	2	6
Закарпатська	1	1	1	2	5
Запорізька	1	1	1	3	6
Івано - Франківська	2	1	1	2	6
Київська	2	2	2	2	8
Кіровоградська	1	1	1	2	5
Луганська	1	1	1	2	5
Львівська	1	1	1	2	5
Миколаївська	1	1	1	2	5
Одеська	1	1	1	2	5
Полтавська	1	1	2	2	6
Рівненська	1	1	1	2	5
Сумська	1	1	1	2	5
Тернопільська	1	1	1	2	5
Харківська	1	2	1	2	6
Херсонська	1	1	1	3	6
Хмельницька	1	1	1	2	5
Черкаська	2	1	1	2	6
Чернігівська	1	1	1	2	5
Чернівецька	1	1	1	2	5
м. Київ	2	0	0	2	4
Всього	31	27	28	52	138

Додаток 2
до Плану державного моніторингу
від 15 вересня 2019 № 614

План
державного моніторингу комбікормів для птиці на 2020 рік

Групи речовин, які будуть перевірені	СПОЛУКИ, ЩО АНАЛІЗУЮТЬСЯ	СКРИНІНГОВІ МЕТОДИ	ПІДТВЕРДЖУЮЧІ МЕТОДИ	МЕЖА ДЕТЕКТУ ВАННЯ СКРИНІНГОВОГО МЕТОДУ (µg/Kg)	МЕЖА ДЕТЕКТУВАННЯ ПІДТВЕРДЖУЮЧОГО МЕТОДУ (µg/Kg)	РІВЕНЬ МЕЖІ (µg/Kg)	ВИПРОБУВАЛЬНІ ЛАБОРАТОРІЇ
Мікроелементи	Свинець		AAS-EL		3	5000	ДНДЛДВСЕ
	Кадмій		AAS-EL		2	400	ДНДЛДВСЕ
Мікотоксини	Дезоксиніваленол	ІФА	HPLC	114	322	1000	ДНДЛДВСЕ
	T-2 токсин	ІФА		57		100	ДНДЛДВСЕ
	Афлатоксин В1		HPLC		0,6	20 для дорослої птиці, 5 - для молодняку	ДНДЛДВСЕ
Визначення наявності бактерій роду сальмонела	Бактерії роду сальмонела	-	Мікробіологічний		в 25 г	Не допускається в 25 г	ДНДЛДВСЕ
Визначення вмісту радіонуклідів 90Sr та 137Cs	Sr - 90 Бк/кг Cs - 137 Бк/кг		Спектрометричний		Sr - 90 - 0,6 Бк/кг Cs - 137 - 3,1 Бк/кг	Sr - 90 - 100 Бк/кг Cs - 137 - 600 Бк/кг	ДНДЛДВСЕ

**План
державного моніторингу комбикормів для свиней на 2020 рік**

Групи речовин, які будуть перевірені	СПОЛУКИ, ЩО АНАЛІЗУЮТЬСЯ	СКРИНІНГОВІ МЕТОДИ	ПІДТВЕРДЖУЮЧІ МЕТОДИ	МЕЖА ДЕТЕКТУВАННЯ СКРИНІНГОВОГО МЕТОДУ (µg/Kg)	МЕЖА ДЕТЕКТУВАННЯ ПІДТВЕРДЖУЮЧОГО МЕТОДУ (µg/Kg)	РІВЕНЬ МЕЖІ (µg/Kg)	ВИПРОБУВАЛЬНІ ЛАБОРАТОРІЇ
Мікроелементи	Цинк		AAS		3	15000	ДНДЛДВСЕ
	Свинець		AAS-EL		3	5000	ДНДЛДВСЕ
	Кадмій		AAS-EL		2	400	ДНДЛДВСЕ
	Мідь		AAS		0,3	17000 для поросят до 12 тижнів, 25000 для інших свиней	ДНДЛДВСЕ
Мікотоксини	Дезоксиніваленол	ІФА	НРЛС	115	308	500	ДНДЛДВСЕ
	Т-2 токсин	ІФА		55		100	ДНДЛДВСЕ
	Афлатоксин В1		НРЛС			5- для поросят, 20- для свиней	ДНДЛДВСЕ
Визначення наявності бактерій роду сальмонела	Бактерії роду сальмонела		Мікробіологічний		в 25 г	Не допускається в 25 г	ДНДЛДВСЕ
Визначення вмісту радіонуклідів Sr - 90 та Cs - 137	Sr - 90 Cs - 137		Спектрометричний		Sr - 90 - 0,6 Бк/кг Cs - 137 - 3,1 Бк/кг	Sr - 90 - 100 Бк/кг Cs - 137 - 600 Бк/кг	ДНДЛДВСЕ

**План
державного моніторингу кормових матеріалів на 2020 рік**

Групи речовин, які будуть перевірені	СПОЛУКИ, ЩО АНАЛІЗУЮТЬСЯ	СКРИНІНГОВІ МЕТОДИ	ПІДТВЕРДЖУЮЧІ МЕТОДИ	МЕЖА ДЕТЕКТУВАННЯ СКРИНІНГОВОГО МЕТОДУ (µg/Kg)	МЕЖА ДЕТЕКТУВАННЯ ПІДТВЕРДЖУЮЧОГО МЕТОДУ (µg/Kg)	РІВЕНЬ МЕЖІ (µg/Kg)	ВИПРОБУВАЛЬНІ ЛАБОРАТОРІЇ
Мікроелементи	Свинець		AAS-EL		3	5000	ДНДЛДВСЕ
	Кадмій		AAS-EL		2	300	ДНДЛДВСЕ
Мікотоксини	Дезоксиніваленон	ІФА	НРРС	114	322	1000	ДНДЛДВСЕ
	Т-2 токсин	ІФА	НРРС	57	0,6	100	ДНДЛДВСЕ
Визначення наявності бактерій роду сальмонела	Афлатоксин В1		Мікробіологічний		в 25 г	Не допускається в 25 г	ДНДЛДВСЕ
	Бактерій роду сальмонела						
Визначення вмісту радіонуклідів Sr - 90 та Cs - 137	Sr - 90 Бк/кг Cs - 137 Бк/кг		Спектрометричний		Sr - 90 - 0,6 Бк/кг Cs - 137 - 3,1 Бк/кг	Sr - 90 - 100 Бк/кг Cs - 137 - 600 Бк/кг	ДНДЛДВСЕ

**План
державного моніторингу комбикормів для великої рогатої худоби на 2020 рік**

Групи речовин, які будуть перевірені	СПОЛУКИ, ЩО АНАЛІЗУЮТЬСЯ	СКРИНІНГОВІ МЕТОДИ	ПІДТВЕРДЖУЮЧІ МЕТОДИ	МЕЖА ДЕТЕКТУВАННЯ СКРИНІНГОВОГО МЕТОДУ (µg/Kg)	МЕЖА ДЕТЕКТУ ВАННЯ ПІДТВЕРДЖУЮЧОГО МЕТОДУ (µg/Kg)	РІВЕНЬ МЕЖІ (µg/Kg)	ВИПРОБУВАЛЬНІ ЛАБОРАТОРІЇ
Мікроелементи	Свинець		AAS-EL		3	5000	ДНДЛДЛДВСЕ
	Кадмій		AAS-EL		2	1000 (400 для телят)	ДНДЛДЛДВСЕ
	Цинк		AAS		3	120000	ДНДЛДЛДВСЕ
	Мідь		AAS		2	15000 для телят, 35000 для іншої ВРХ	ДНДЛДЛДВСЕ
Наявність ДНК жуйних тварин	ДНК жуйних тварин	Молекулярно-генетичний метод	ПЛР	0,01%	0,01%	Не допускається	ДНДЛДЛДВСЕ
Компоненти тваринного походження	Компоненти тваринного походження	Мікроскопічний	ПЛР	0,10%	100 копій геномної ДНК %	Не допускається	ДНДЛДЛДВСЕ
Мікотоксини	Дезоксиніваленол	ІФА	НPLC	119	309	1000	ДНДЛДЛДВСЕ
	T-2 токсин	ІФА		55		100	ДНДЛДЛДВСЕ
	Афлатоксин В1		НPLC		0,6	5-для молочних корів та телят, 20- крім молочних корів та телят	ДНДЛДЛДВСЕ
Визначення наявності бактерій роду сальмонела	Бактерії роду сальмонела		Мікробіологічний		в 25 г	Не допускається в 25 г	ДНДЛДЛДВСЕ
Визначення вмісту радіонуклідів Sr - 90 та Cs - 137	Sr - 90 Cs - 137		Спектрометричний		Sr - 90 - 0,6 Бк/кг 3,1 Бк/кг Cs - 137 -	Sr - 90 - 100 Бк/кг Cs - 137 - 600 Бк/кг	ДНДЛДЛДВСЕ

